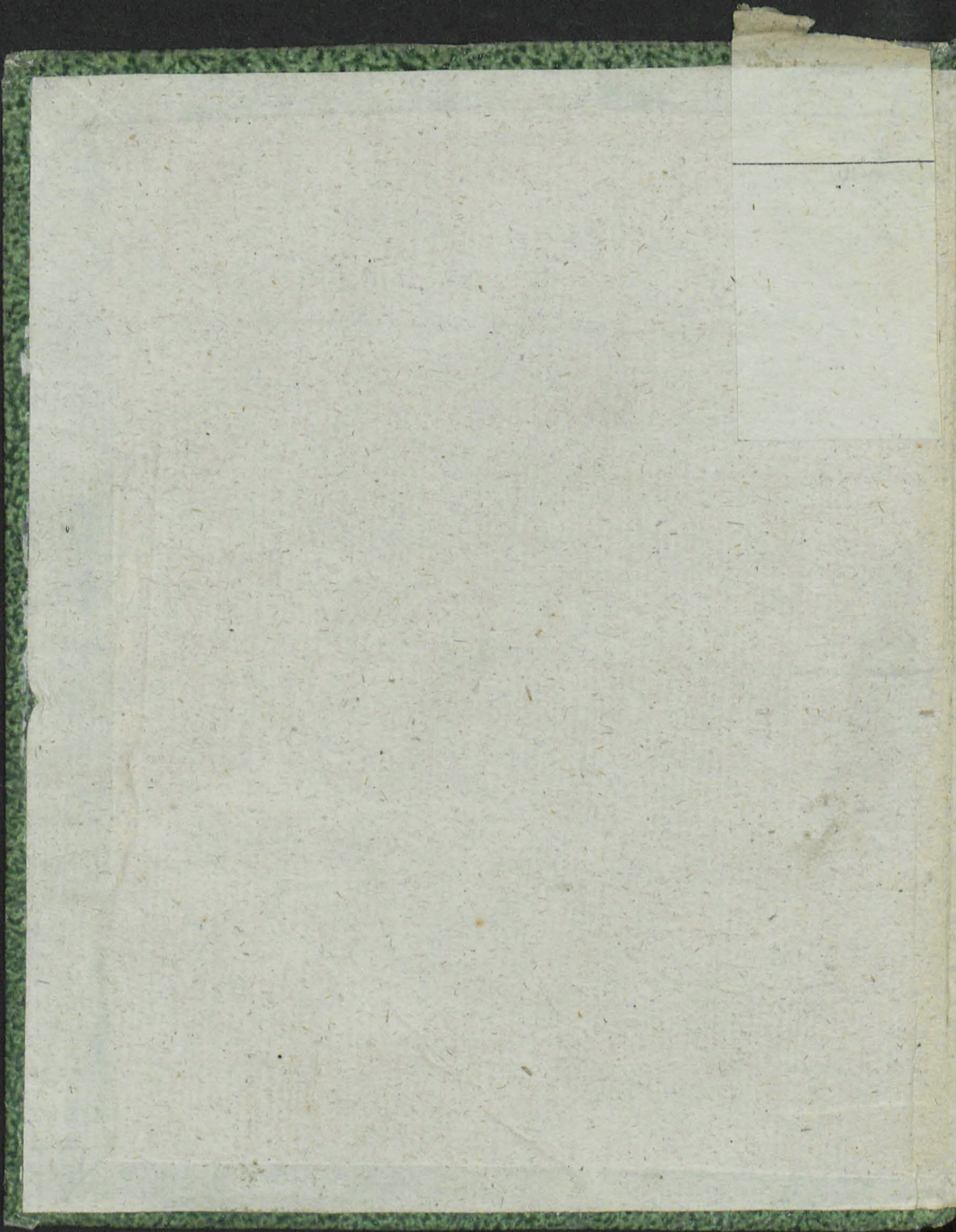

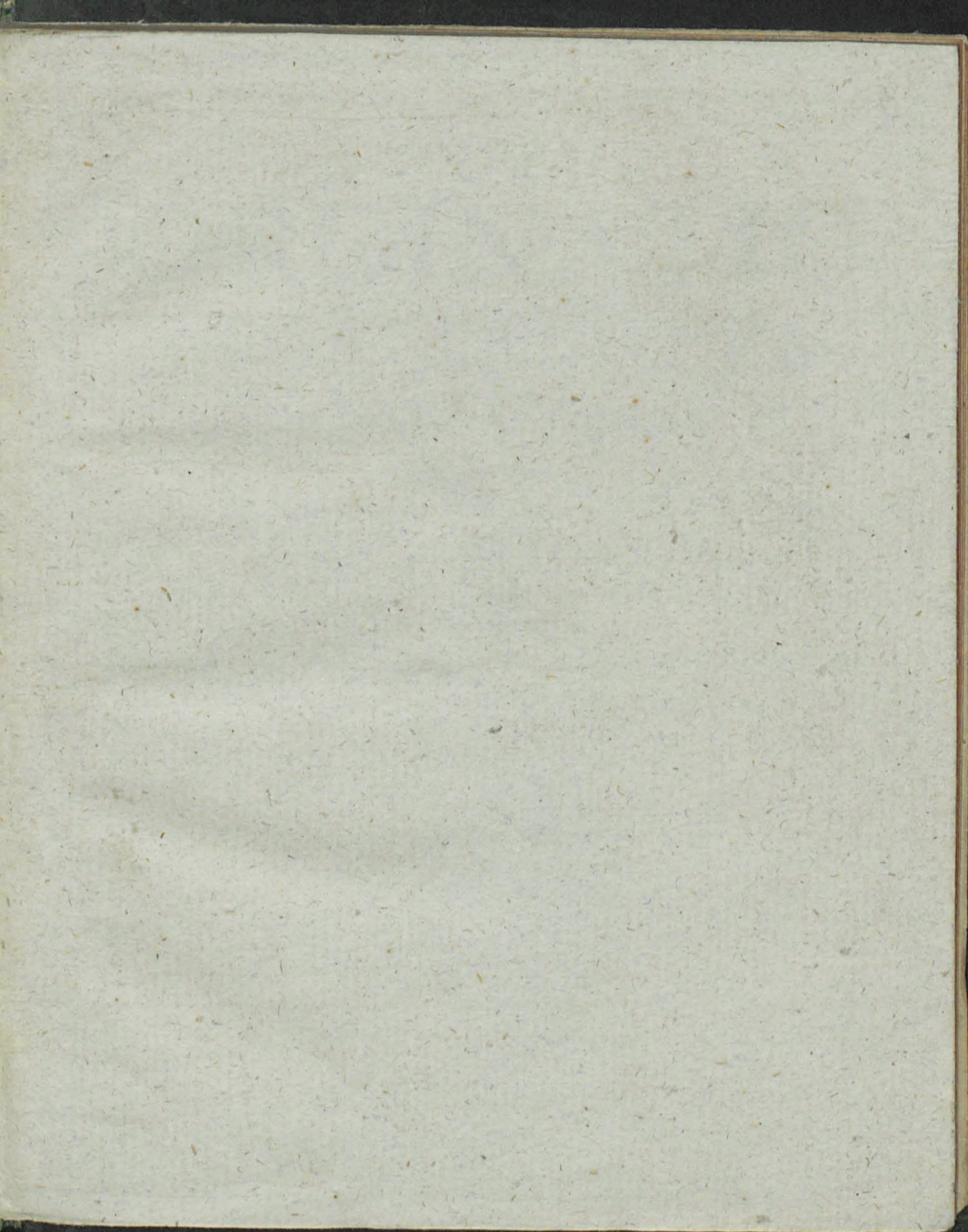
10
BIBLIOTEKA

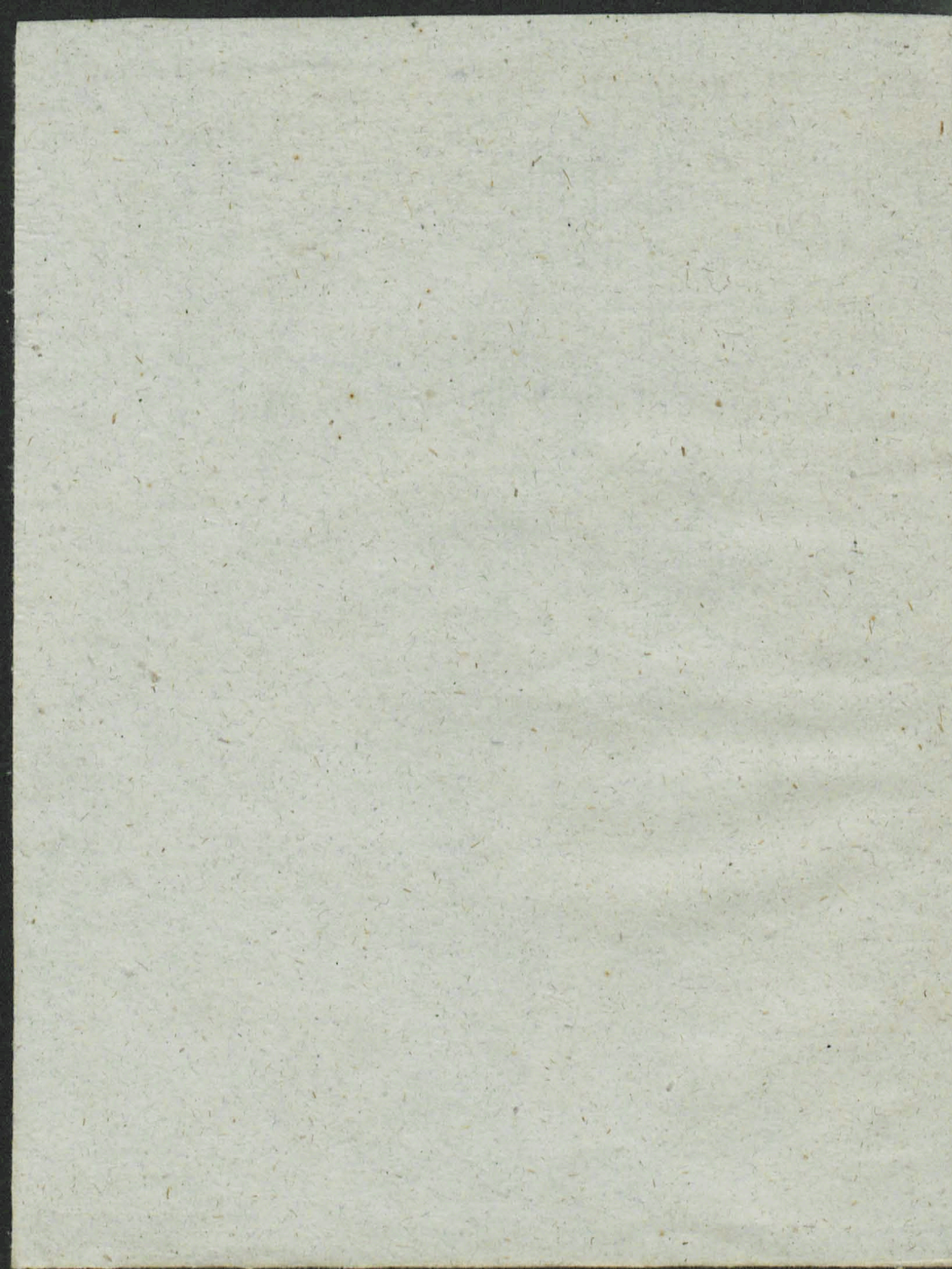
Zakl. Nar. im. Ossolińskich

XVII

1,268

DE
ORDINATIO
NE SACERDOTVM
in Ecclesia Romana.

Aduersus Iacobi Zaborouij Calviniani Ministri
DISSERTATIONEM.

AUCTORE
R. P. MARTINO SMIGLECIO Societatis
IESV, Sacræ Theologiæ Doctore.

CRACOVIAE,

In Officina Typographica Francisci Cesarij. Anno Domini
M. DC. XVII.

[Handwritten signature or scribble]

15.878

XVII - 1268 - III

Illustrissimo Domino,

D. VENCESLAO

à Leszno

LESZCZYNSKI CA,

stellano Calissienfi

AUCTOR FELICITATEM.

Escio an vllâ in re tantum collocent
præsidiij sectarij, ILLUSTRISSI-
ME DOMINE, quantum in libris
quos cudunt & recudunt perpetuò.
inde sectæ suæ de Catholicis trium-
phum, inde suo nomini gloriã polli-
centur. Sed enim Thrasonicè magis quàm verè hi ipsi
& perfidiam illorum produnt iugulandam, & famæ
luculentam inurunt notam. Cùm enim nullis vel ar-
gumentorum telis instructi sint, vel responsionum
clypeis tecti, nec elidere, nec eludere vllò modo
possunt robur Catholicæ veritatis; quin etiam te-
meritatis apud viros cordatos incurrunt infamiam.
Nonnulla olim disputaueram de illegitimâ vocatio-
ne ministrorum: his opuscula duo, tardè quidem, sed
aliquando tamen opposuit Zaborouius: in quorum
altero Nodum ita soluit, vt adstringat fortiùs. neq;
enim

enim solum friuolè admodum ad obiecta respondet, verùm etiam Patrum testimonia torta truncata q̄; pessimâ fide pro suis trahit commentis, vt palam faciunt notæ quas dedimus : ex quibus quiuis intelligit eum, quòd à veritate desperâset suppetias, à falsitate quæsiuisse : in altero verò ea, quæ ministris inseparata prorsus inhærent, in Sacerdotes nostros congerit; conatu quidem, vt videtur maximo, sed non dissimili cæterorum prædicatoricæ gentis fortunâ. nihil agit. quemadmodum ex eo, quem nunc in lucem emitto, libro prudens Lector non difficile iudicabit; ac imprimistu **ILLVSTRIS SIME DOMINE**, cui hunc meum exiguum laborem lubens ac promptus dedico; non ideo solum quòd iudicij tui & in deprehendis erroribus sagacitatem, & in damnandis gravitatem perspectam habeam; sed quod peruelim meæ erga te obseruantix aliquam extare tesseram. Accipe igitur **ILLVSTRIS SIME DOMINE** benigno placido q̄; vultu, & per otium animi grauissimis Reip: negotijs fatigati relaxandi gratiâ perlege. Calissij, ex Collegio **CARNCOVIANO** Societatis **IESV**, Anno Domini 1617. 1. Iunij.

DE ORDINATIONE Sacerdotum in Ecclesia

Romana.

Octo argumentis rem aggreditur Zaborouius , vt Sacerdotes Catholicos legitimè ordinatos non esse euincat : sed quàm irritò conatu , ex ijs quæ mox subijciam , quilibet nullo negotio deprehendet.

Primum argumentum.

N primo argumento id præcipuè vrget Zaborouius, quod Sacerdotes Catholicos ad Missas celebrandas ordinantur, quibus passio & mors Christi euacuatur, ideoque illegitimè ordinatos esse. Hoc non est argumentum, sed calumnia. Etenim Missæ sacrificium non ad abolendam passionis & mortis Christi memoriam, sed ad eam maximè repræsentandam, & fructum eius hominibus applicandum, pertinet. Nam neque repræsentatio passionis & mortis Christi potest cogitari maior, quàm quæ fit vera & reali corporis, & sanguinis Christi in Sacramento exhibitione: neque passionis & mortis Christi fructus in nos dimanare potest, nisi nobis per certa media applicetur: inter quæ principem locum tenet Sacrificium hoc incruentum: quod quia à nobis potestate à Christo factà conficitur: offerri quoque à nobis Deo potest in munus longè gratissimum. Quod enim maximum à Deo accepimus, id illi in sacrificiū exhibemus. Quid verò Deo gratius corpore & sanguine Christi? quæ quia fusc in primo de notis Ministrorum libro contra Zaborouium demonstrata sunt: hic solum ipsas calumnias refutabo.

Illegitimè ordinari sacerdotes inualidè probat hereticus ex eo, quod ad Missas celebrandas ordinantur.

Ait nos Sacerdotii munus Christi proprium in homines transferre.

De ordinatione Sacerdotum

Sacerdotiū Christi nulli concedimus. Falsum. nam Sacerdotis principalis munus, quod Christi proprium est; nulli alteri præter Christum concedimus. Ipse enim principalis est Sacerdos, quia ex seipso vim & dignitatem ad offerendum habet: hominibus vero ministeriale tantum Sacerdotum munus concedimus, vt nomine principalis Sacerdotis Christi, & potestate ipsius eandem victimam, quam in cruce ipse semel obtulit, & in Sacramento offerendam reliquit, offerant eo sine vt fructus victimæ in cruce oblatae, applicetur.

Christus offerri debet sæpius modo incruento. Ait Christum semel oblatum esse secundum scripturam, & sæpe offerri non debere. Hebr. 9. 27. Fateor Christum semel per passionem & mortem oblatum esse, nec debere iterum, eâ ratione offerri; quo sensu non alio id dicit & docet scriptura: alioqui vt Paulus ibidem ait, oporteret Christum pati frequenter ab origine mundi, si per mortem sæpe offerri deberet. Porro secundum eandem scripturam fateri quoque necesse est, eandem victimam ritu Melchisedeciano sub panis & vini speciebus quotidie & in aternum in altari offerendam esse. Hebr. 8. 3. neque in vno tantum loco, sed à solis ortu ad occasum, & in omni loco, iuxta Malachiæ vaticinium cap: 1. Nō igitur somniamus Christum quotidie offerri, vt nobis obijcit Zaborouius, sed id ex clarissimis scripturis docemus. Illi potius somniant, qui scripturis non credunt eandem victimam in cruce & Sacramento demonstrantibus modo tantum non re diuersam. Simili sensu in Epistola ad Hebr: dicitur, vna oblatio. Neque enim vlla alia oblatio, præter oblationem corporis & sanguinis Christi admitti potest; quæ eadem est in cruce & in Eucharistia, modo tantum offerendi diuersa. Illa enim ipsa numero victima, quæ in cruce cruenta oblata est in Eucharistia incruenta; ritu scilicet Melchisedeciano sub panis & vini speciebus offertur.

Repetitio huius sacrificij non est repetitio. Repetitionem sacrificij ait ex Paulo esse imperfectionis argumentum. Fateor, si vnâ victima consumpta aliam similem substituere oporteat. Talem enim repetitionem sacrificij in legalibus sacrificijs agnoscit, & arguit Paulus, vt imperfectam. quotidie enim nouæ victimæ à precedentibus diuersæ offerebantur: quod argumentum est imperfectionis. Si enim victima vna sufficisset, alia plures non fuissent necessaria. Nos vero talem repetitionem in nostro sacrificio non admittimus, cum non multas victimas, sed vnâ & eandem semper offeramus: imo quia nostram esse perfectam & sufficientem credimus, ideo alias non multiplicamus, nec ad eas recurrimus; sed vnâ & eandem nobis quotidie in sacrificio applicamus. Non potest igitur repetitio illa sacrificiorum, quæ damnatur à Paulo, tanquam imperfectionis argumentum nobis merito obijci. cum illa ad nostrum sacrificium

erificium non pertineat. Sequi ait insufficientem fuisse oblationem in cruce factam, si supplemento sacrificij incruenti indiget. At fallitur. Id enim non est supplementum virtutis, quam sacrificium cruentum habet sufficientissimam, sed applicationis, quale supplementum concedi non solum absurdum non est, sed plane necessarium. Sacrificio enim in cruce acto nihil quidem deest quo ad virtutem: deest tamen applicatio; siquidem fructus illius sacrificij nemini in cruce fuit applicatus a Christo. alioqui omnes essent salvi. sed per alia media ex Christi institutione applicari debet, vt per Fidem, Baptismum, & alia similia: quæ si quis negligat, fructum sacrificij in cruce facti non percipiet. Sicut igitur absurdum non est supplere illud sacrificium per alia media quo ad applicationem: ita & per sacrificium incruentum, quod non novam virtutem ad salutem nobis confert; sed virtutem sacrificij cruenti nobis applicat. Cum igitur, Zaboroui, in tuo primo argumento probare non potueris, nostros Sacerdotes in sacrificio Missæ contra virtutem & perfectionem sacrificij in cruce oblato agere, fateri debebis te ab initio statim in probatione defecisse. Tantum vero abest, vt propter sacrificium Missæ Catholici Sacerdotes non sint veri & legitimi Sacerdotes, vt nisi hoc sacrificium offerrent, nullo modo veri Sacerdotes essent: cum nec Sacerdotes sine sacrificio esse possint, nec aliud sacrificium noui testamenti esse possit, quam sacrificium corporis & sanguinis Domini. vti loco citato a nobis demonstratum est.

Supplementum non virtutis, at applicationis est in sacrificio nostro.

Secundum argumentum.

In secundo argumento ostendit Sacerdotes Pontificios non esse legitime ordinaros: quia eo sine ordinantur, vt id, quod solius Dei proprium est, ad se rapiant: nempe potestatem peccata remittendi. Hic iterum calumniam pro argumento obicit. Etenim potestatem illam principalem & independentem remittendi peccata, quæ Dei propria est, Sacerdotibus minime concedimus: sed ministerialem duntaxat, & à diuina dependentem, qualem Christus ipse dato ad id Spiritu sancto concessit Apollolis. Ioan: 20. Nam & potestas miracula faciendi si sit principalis & independens, Dei solius propria est: si verò sit ministerialis, & virtute diuina exerceatur, ea hominibus quoque communicari potest. Manifesta igitur est hæc in nos calumnia. Neque enim nos illam, quæ Dei propria est, potestatem, sed aliam ab ea distinctam, & longè diuina inferiorem hominibus concedimus: neque

Ordinatio ni sacerdotali annexa potestas remittendi peccata nec præiudicat.

De ordinatione Sacerdotum

neque rapimus ad nos quod Dei est, sed id quod nobis à Deo per Christum concessum est, legitimo iure accepimus. Plura ad hanc rem contra Zaboronium doceo in primo de notis Ministrorum libro, vbi etiam demonstro Ministros Lutheranos & Caluinianos eo nomine legitimos Ministros non esse, quod Spiritum sanctum ad remittenda peccata in sua ordinatione non accipiant; & potestate Ministeriali remittendi peccata, quam Christus singulare ordinis Sacerdotalis decus esse voluit, careant.

Tertium argumentum.

Eidem ordinationi, ex eo derogare quasi ad idolatriam promouendam dirigatur est blasphemare.

IN tertio argumento contendit Pontificios Sacerdotes, legitimos pastores non esse, quod ad idolatriam promouendam ordinentur. Ordinantur enim, inquit, ad Eucharistiam populo eandem adoraturum in Missa ostentandam. Hoc argumentum pura est in Christum blasphemia. Quis enim Christianis auribus ferat carnem Christi diuinam, diuino cultu adorandam non esse, aut in ea adoranda idolatriam committi? Si enim caro Christi ob vnionem cum diuinitate adoranda non est; neque Christus homo Deo hypostaticè vnitus diuino cultu adorandus erit? quo quid magis blasphemum fingi potest? Rectè igitur Augustinus ex sensu vniuersæ Ecclesiæ Catholicæ de carne Christi in Eucharistia loquens ait: *Quam nemo manducat nisi adorauerit.* Non nos Zaboronii idololatræ sumus, qui diuinum corpori Christi honorem deferimus: sed vos infideles estis, qui Christi verbis veram suam carnem in Eucharistia esse affirmantis non creditis; Nos quia credimus veri Christi adoratores sumus; vos quia infideles estis diuinum honorem Christo Domino & Corpori eius, gentilium instar denegatis.

At, inquis; Creaturâ esse carnem Christi negare non potestis? Quid tum? num & Christus humanæ naturæ respectu creatura non est? & tamen propter vnionem hypostaticam cum diuina natura adoratur vt Deus; quam vnionem ad carnem quoque Christi spectare, si Christianus es, non negabis. Pura igitur creatura diuino cultu adoranda non est: at creatura diuinitati vnita non ratione sui, sed ratione vnitæ diuinitatis diuinum cultum promeretur. Id si tu non credis, è numero Christianorum non es: ad gentilium numerum spectas. Si credis, te ipsum condemnas, cum carnem Christi diuino cultu adorandam negas.

Christus est creatura ex parte nature humane, tamen adorandus vt Deus.

Quar-

Quartum argumentum.

IN quarto argumento ais, nostros Sacerdotes & Episcopos per pecuniam & malas artes suam ordinationem consequi, ideoque legitime ordinationes non esse. Si id vniuersè de omnibus Sacerdotibus intelligis, calumniator es impudens: si de aliquibus, insipientissimus argumentator. Quis enim nisi stultissimus inferat, si aliqui ex sacerdotibus Pontificiis per pecuniam & malas artes suam ordinationem consecuti sunt, de omnibus sacerdotibus idem iudicium faciendum esse. Si Iudas Apostolus fur erat & proditor Christi, an igitur cæteri quoque Apostoli simili notâ afficiendi erunt? Anne apud vos desunt Ministri, qui malis artibus ministeria consequuntur? nunquid inde inferes, nullos apud vos Ministros legitimos esse? Deinde si de ordinatione quæ est ad ordinem sacerdotalem vel Episcopalem loquaris, (vti propriè loquendum tibi est) erras si existimas per pecuniam ordinationes Sacerdotes & Episcopos veros & legitimos Sacerdotes non esse. Verum enim sacerdotalem ordinem, licet non legitimis modis consequuntur: sicut & qui baptismum similibus modis acquireret, verè & legitime baptizatus esset, ita vt rebaptizari non possit. Quod si simoniaci Sacerdotes *can: 30.* Apostolorum priuari iubentur suis dignitatibus & excommunicari; id non ita crasse accipiendum est, vt sacerdotes esse desinant. character enim sacerdotalis semel habitus amitti nunquam potest; sed vt tam vsu ordinis sacerdotalis careant, quàm dignitatibus & officiis sacerdotio annexis. Hæc cum non intelligas, aut te non intelligere simules, argumentator acutus videri vis; sed non nisi apud eos qui oculos non habent: & tuam in argumentando inscitiam deprehendere non possunt.

*Non omnes
sacerdotiū
malis arti-
bus adepti.*

*Sacerdotiū
vel malis ar-
tibus quesitum
est sacerdotium
verum.*

Quintum argumentum.

IN quinto argumento sacerdotes Pontificios probas esse dissipatores, non dispensatores Sacramentorum, quod vsum alterius speciei fidelibus auferant contra Gelasij & Leonis M. decreta. At habes ad hoc luculentum responsum in *1. de notis Ministrorum libro.* Nos enim qui in vna specie integrum Christum, & integrum Sacramentum ex institutione Christi credimus, vsum quoque siue vnus siue alterius speciei legi-

*Sub vna spe-
cie ministra-
re Euchari-
stiam, non
est dissipare.*

simum ex ipsa Christi institutione deducimus: & æque Christi institutione pertinere ad vsum vnus speciei sicut ad vsum vtriusque. cum æque in vna atq; in vtraq; specie Christum integrum, integrum Sacramentum, integrum Sacramenti fructum & effectum ex Christi institutione habeamus. Non igitur violatores sumus institutionis Christi, sed obseruatores; & quidem magis quam vos Euangelici. nam vos in vtraq; tantum, institutionem Christi sequimini, nos autem tam in vtraq; quam in vna. Imo nec in vtraq; vos Christi institutionem seruare conuincimus: siquidem Christum ex vtraq; specie eicitis, sine quo vtraq; species nihil valet nec Sacramentum est, sed falsa existimatio Sacramenti. Cum vero Gelasium & Leonem producis, qui non nisi Manichæorum superstitionem & ex infidelitate hæretica procedentem, alterius speciei contempionem damnarunt; Tu hoc ipsum ad veram & ex institutione Christi profectam alterius speciei abstinentiam temere & falso detorques; quæ duo tantum à se distant, quantum cælum à terra. Etenim Manichæi non credentes Christum verum sanguinem assumpsisse, ac proinde nec nobis in calice eundem verè reliquisse, abstinēbant ab vsu calicis. quam ipsorum perfidiam Gelasius & Leo Pontifices meritò condemnarunt: & nos cum illis condemnamus. & ad eam tanto magis vitandam vsum vtriusq; speciei fidelibus præceperunt. At quid hoc ad veram & ex institutione Christi profectam ab altera specie abstinentiam? sed hæc loco citato habes contra te copiosius.

Leo & Gelasius Manichæos damnant, non autem nos.

Sextum argumentum.

Sacerdotes, etsi in articulos illos Dei impingerent, sacerdotes esse non desinrent.

IN sexto argumento ais Pontificios sacerdotes impingere in orationem Dominicam, Symbolum Apostolicum, & Decalogum, ideoq; legitimos ministros non esse. Inuisa argumentatio: non enim in veram Orationem Dominicam, verum Symbolum & Decalogum impingunt, sed in falsificatam & pessimè à vobis intellectam & expositam orationem Dominicam, Symbolum, Decalogum. quod est in ipsorum hæreticas interpretationes impingere.

In particulari autem ais impingere nostros in articulum *Credo in Deum*. quia Sanctos inuocandos docent; quasi qui Sanctos inuocet non credat in Deum. Si ita est non igitur credebat in Deum Paulus, cum toties orationes fidelium expeteret; inuocare enim Sanctos nihil aliud est, quam

quam vt orent pro nobis postulare. Vos etiam non creditis in Deum, quia vos aliorum quoque orationibus commendatis. Quod si id non concedes, Zaboroni; tuam expositionem illius articuli; *Credo in Deum*, ipse condemnabis. ita enim credi in Deum vis, vt nullus præter Deum à nobis inuocari possit. Quod si credendo in Deum sanctos qui sunt in terra inuocare possimus, quia præceptum de credendo in Deum non excludit inuocationem aliorum, cur non sanctos in cælo regnantes inuocare pariratione possimus, cum præcepto de credendo in Deum aliorum inuocatio non prohibeatur? At acutè argumentaris; Si inquit in Sanctos credant sunt maledicti, *Jeremie 17. 5. Maledictus enim qui confidit in homine*; si non credunt, inuocare illos non debent, dicente Paulo *Rom: 10. 14. Quomodo inuocabunt in quem non crediderunt?* Vtraque illatio infalsa. Nam neque nos proprie loquendo in Sanctos credimus. in Deum enim eo sensu credere dicimur, quia credendo in eum tanquam in vltimum finem nostrum tendimus, & summam salutis nostræ in eo collocamus. quo credendi modo in Sanctos non credimus. Si tamen improprio loquendi modo admittamus nos in Sanctos credere, quia Sancti sunt suo modo nostri adiutores ad salutem, non idcirco maledictioni subiaccemus; quæ non datur apud prophetam, nisi in eos, qui relicto Deo in solo *homine confidunt*, & (vt mox addidit Ieremias) *carnem ponunt brachium suum*. Nos autem, cum Sanctos inuocamus, non humana aliqua ope confidimus, nec carnem ponimus brachium nostrum, sed eo veluti medio vtimur ad diuinum auxilium per Sanctorum preces obtinendum. Quare cum Sanctos inuocamus, tunc maxime diuinum auxilium postulamus, cum non solum precibus nostris, sed & precibus Sanctorum illud obtinere satagimus. Alioqui dic, Zaboroni, cum tu aliorum in terra degentium preces postulas, confidisne in homine contra præceptum Ieremiæ; & ponis carnem brachium tuum, vel non? Si ita est; maledictus es: si minus; falso & stultè in nos execrationem detorques; cum non alia ratione nos in Sanctis in cælo regnantibus confidamus, quam vos cum Sanctos in terra degentes inuocatis.

Altera quoque illatio non minus est inepta. Cum enim Paulus *ad Roman: 10.* agat de inuocatione Dei, vt ex versu præcedente patet; *Omnis, inquit, qui inuocauerit nomen Domini, saluus erit. quomodo ergo inuocabunt, in quem non crediderunt?* Zaboronius inepte ad inuocationem Sanctorum detorquet: cum per se manifestum sit inuocationem Sanctorum ab inuocatione diuina esse diuersissimam. Non igitur, si ad

Zaboronius non credit in Deum. aut male argumentatur.

Credi quodammodo in Sanctos disci possimus.

De ordinatione Sacerdotum

*Imploratio
celitum Fi-
dem in ipsos
non exigit.*

inuocandum Deum requiritur Fides in Deum, sequitur ad inuocandos Sanctos requiri fidem in Sanctos. Neq; enim quicquid ad inuocationem diuinam quæ maior est, requiritur, requiri quoq; ad inuocationem ipsâ inferiorē par est. à maiori enim ad minus affirmatiuè consecutio non ualeat. Deum igitur ut Deum rite inuocare non possumus, nisi in eum credamus: & credendo in eum tanquam in vltimum finem nostrum, & primam salutis causam tendamus, quod ad inuocandos Sanctos non requiritur: ac proinde nec requiritur ut credamus in Sanctos, propriè loquendo: sed satis est si Sanctos esse amicos Dei credamus. Alioqui dic, Zaborouij, cum tu Sanctorum in terra preces inuocas, an credas in Sanctos, vel non? Si credis, quomodo ergo id nobis objicis quod ipse facis: si non credis, quomodo inuocabis in quem non credidisti? Expedi nodum hunc, & solutionem tui argumenti habebis.

Ait secundò nostros impingere in articulum de Christo concepto, nato, passo, crucifixo, & mortuo: quia nimirum *Christus mortuus est propter peccata nostra, resurrexit propter iustificationem nostram.* Rom: 4. 25. Sacerdotes autem Pontificij in Sanctorum & proprijs meritis iustitiam & salutem quærendam docent. Scilicet, Zaborouij, candidè nostrum dogma citas. Ut verò te errore liberem, dic age obsecro, cum ais *Christum passum esse propter peccata nostra, & resurrexisse propter iustificationem nostram*, an hoc ita intelligas, ut patiendo pro nostris peccatis, nihil nos agere voluerit, nec vlla opera nostra ad remissionem peccatorum obtinendam requisierit. Si ita est, non erit igitur opus ad remissionem peccatorum consequendam Fide in Christum, timore iudicij diuini, spe misericordiae diuinæ, pœnitentia & dolore peccatorum, deniq; conuersione mentis ad Deum per dilectionem & amorem; frustra q; sacræ literæ nos ad hæc & similia opera incitant consequendæ veniæ causa. Quod si passio Christi ista non solum non excludit, sed etiam requirit, tanquam media præparantia nos ad remissionem obtinendam; quis non videt ad iustificationem & salutem opera nostra ex fide & gratia diuina procedentia momenti habere plurimum? non quidem ita ut gratiam iustificationis promereamur (quid enim peccator apud Deum mereri potest, qui omni bono indignus est?) sed ut per illa tanquam per media & dispositiones ad Dei gratiam & iustificationem præparemur. Sicut enim, non obstante quòd Christus passus sit propter peccata nostra, per Sacramenta, tanquam per media à se instituta, remittit nobis peccata: ita non obstante quòd passus sit pro nobis, per nostra opera ex Fide & gratia ipsius procedentia,

*Fiduciamor-
tis Christi nõ
impedit fidu-
ciam opis cœ-
litum.*

*neg. nostras
actiones san-
ctas.*

dentia, remittit nobis peccata. In hunc enim finem nos ad talia opera per gratiam suam excitat & impellit, ut nos ad iustificationem tandem promoueat & perducat. Non potes igitur negare, Zaboroui, passioni Christi sua media, per qua operatur. vnde consequetur ita e passione Christi quarendam esse iustificationem, ut nostris quoq; operibus, non tanquam meritis, sed tanquam medijs ad remissionem obtinendam sit locus; & ab operibus tanquam a medijs a Christo requisitis quarendam esse tuo modo remissionem peccatorum. Falsum igitur est, & calumnia mera, cum obiicis nos in meritis nostris aut Sanctorum remissionem peccatorum querere. nos enim non solum id non sentimus, sed anathema dicimus iis omnibus, qui ita sentiunt; solumque opera nostra secundum scripturam vim mediolorum non meritorum habere ad nos ad remissionem obtinendam disponendos affirmamus. Quod etiam non quibusuis operibus tribuimus, sed iis duntaxat quae ex Fide & gratia Spiritus S. in nobis oriuntur. Talibus enim operibus vim ad remissionem peccatorum tribuere, est eam passioni Christi, ex qua talia opera omnem suam vim sortiuntur, tribuere.

Quamuis autem per merita nostra nos iustificari negemus: fatemur tamen post iustificationem in hominibus iustis opera meritoria vitae aeternae, quibus vita aeterna tanquam merces & corona iustitiae debeatur, inueniri. quod non solum vim passionis Christi non minuit; sed eam illustrat & magnificat. Hic enim est singularis passionis Christi fructus, ut non solum nos reddat Deo gratos & vere iustos; sed etiam ut opera nostra, quae tanquam iusti ex gratia Dei facimus, sint Deo grata & praemio digna; cum sint in Deo & propter Deum facta; ita ut omnem suam vim ad merendum ex passione Christi accipiant.

Vos Lutherani, & Calvinistae, vim omnem passionis Christi evertitis; cum docetis totum Christi sanguinem & omnia Christi merita id efficere non posse, ut vere a peccato liberemur; sed solum ut peccata nostra iustitia Christi contegantur: vere tamen in nobis ad finem usque vitae maneat. Haec est pudenda illa doctrina vestra orbi Christiano ante nunquam audita, & ad omnem virtutem passionis Christi funditus evertendam non nisi Daemone ipso auctore excogitata. Similiter eundem passionis Christi fructum operibus quoque negatis; cum ea quantumuis sancta & perfecta videantur, esse peccata mortalia, & mereri iustam opprobrii mercedem cum Luthero & Caluino docetis. Quomodo enim, Deus bone, Christus pro peccatis nostris passus vere creditur, si nos in

hanc mortem Christi in nobis efficacem reddunt.

Mors Christi in nobis digni actiones dignas praemio.

Heretici mortem Christi euacuunt.

peccatis reliquit? & vim nobis bene operandi & à peccato resurgendi non promeruit? neq; aliam nobis iustitiam nisi imputatiuam, quæ est velamentum non abolitio malitiæ, concessit? In vos igitur vestra ipsorum confessione id retorqueri meritò debet, quòd articulum de passione Christi penitus non credatis; cum vim illius omnem in vobis & in operibus vestris negetis. Plura de hac re habes in tuam gratiam scripta libro 2. de notis Ministrorum.

August. frustra citant sibi contrarium.

Porro, cum Augustinus librū de gratia & libero arbitrio eo fine scripserit; vt merita nostra non ex viribus nostris, vt Pelagiani volebant, sed ex gratia Dei procedere scripturarum testimonijs comprobaret: mirari satis non possum aduersarios infidelissimè Augustinum pro sua parte adducere truncatis eius verbis; cum is solū merita ex viribus naturæ contra Palagianos oppugnet; sententiam vero Catholicam de meritis ex Dei gratia procedentibus multis scripturis confirmet. Nam si dicat Zaborotius nostris operibus mercedem dari ex gratia, non ex debito: primum repugnabit scriptura, quæ mercedem reddendam operibus tanquam coronam iustitiæ à iusto iudice testatur; 2 *Timoth.* 4. 8. quod si redditur ex iustitia, redditur ex debito. *Non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis nostri. Hebræ.* 6. 10. quibus verbis indicat ita Deum reddere operibus

*Nostris acti-
onibus san-
ctis debetur
merces à
Deo.*

mercedem, vt nisi redderet iniustus esset. Repugnabit & rationi. merces enim promissa sub conditione operum inducit obligationem & debitum iustitiæ. Cum ergo Deus promiserit operibus nostris mercedem, seipsum promissione & pacto debitore nobis ex iustitia fecit. Quamquam & merces, quod à Deo sit promissa, magna Dei misericordia dici debet; sponte enim & ex gratia promisit, & se debitorem fecit: & merita nostra cum sint dona eius & ex gratia ipsius procedant, gratia Dei merito dicuntur diuersoq; respectu sunt & gratuita & meritoria. gratuita, quatenus ex gratia procedunt operante in nobis & velle & perficere: meritoria quatenus ex pacto Dei de reddenda mercede proficiuntur. Rectè igitur loco citato August. *Cui, inquit, redderet coronam iustus iudex, si non donasset gratiam misericors Pater? & quomodo esset ista corona iustitiæ, nisi præcessisset gratia, quæ iustificat impium? Quomodo ista debita redderetur, nisi prius illa gratuita donaretur?* Neq; refert quòd serui inutiles dicimur in scriptura, postquam omnia fecerimus: licet enim opera nostra nihil utilitatis Deo afferant, quòd Deus nullius sit indigens; tamen postquam deducta sunt in pactum cum promissione mercedis, debetur illis ex iustitia merces.

*eademq; est
vera libera-
lis eius.*

Iam verò in articulum de Ascensione Christi impingere nos satis insulse docet, quòd Christum in terris in Eucharistia ostendamus. quasi vel ista sint contraria, vt diuinà virtute idem corpus in cœlo & in terra simul existere non possit; vel cum articulo de ascensione Christi in cœlum non sit coniungendus alter articulus de vera & reali Christi præsentia in terris in Sacramento. Quemadmodum verò nos qui hos duos articulos coniungimus reprehendi iure non possumus: ita vos qui eos sciungitis; & alterum de reali præsentia prorsus negatis contra scripturas & vniuersæ Ecclesiæ Fidem, maxima estis reprehensione digni. Non minùs etiam inepte ex eo, quòd Christus in cœlo Aduocatus noster sit, infert Zaborouius; nos, cum Sanctos quoq; intercessores habemus, Christum esse Aduocatum nostrum non credere. Nam simili ratione Zaborouius quoq; cum suis Christum aduocatum abnegare conuinceretur; quia Sanctos in terra intercessores adhibet, eorumq; preces exposcit. Imperite vero Christi principalis Aduocati officium Sanctorum intercessione euerti putat: cum Sancti non nisi per Christum, & in nomine Christi ac per eius merita petant quicquid petunt à Deo; vnde potius Christi supremi Aduocati dignitatem extollunt & amplificant, quam diminuant & ei præiudicant.

Christum esse in cœlo, & in Eucharistia:

esse Aduocatum nostrum, itemq; beatos, nihil repugnat.

In alium quoque articulum, quo creditur Ecclesia Catholica, nos impingere insulsiſſimè ostendit; quòd Ecclesiam videre non credere volumus, & statuamus Ecclesiam Christi esse visibilem. Verum talpa cæcior est, qui Ecclesiam Christi, quæ est *ciuitas super montem posita*; &, vt ait Augustinus, *abscondi non potest*, non videt. Quis enim non videt Christianorum cœtum Fidem Christi Catholicam per orbem vniuersum profitentium? Si enim nemo negauerit omnes Respublicas, in quibus homines ab hominibus gubernantur esse visibiles; cur negare poterit oues Christi visibiles à visibilibus pastoribus gubernatas esse Rempublicam visibilem? Illud verò quàm ineptum; si Ecclesia videtur, non igitur creditur. Nunquid enim Christus non videbatur simul & credebatur. *quia*, inquit, *vidisti me Thomas, & credidisti*. Nam quod ait, *Fidem esse argumentum non apparentium*. *Hebr: 11. 1.* id non concludit non posse idem videri simul & credi. Sunt enim plurima quæ videntur & creduntur; sed solum in iis quæ videntur contineri semper aliquid inuisibile. Sic in Christo homine visibili diuinitas latebat inuisibilis. Sic & Ecclesia visibilis, quatenus à pastoribus visibilibus diuina & inuisibili cooperante virtute gubernatur, est inuisibilis; simpliciter tamen visibilis est, quia & homo sim-

Ecclesia Christi aspectabilis est.

& tamen credenda.

mo sim-

mo simpliciter visibilis dicitur, etiam si animam inuisibilem habeat. de quo plura in nostro 2. de notis *Ministorum libro*.

Remissa peccata alicui nominatim non est credendum.

nisi id sit reuelatum diuinitus.

Dæmones remissionē peccatorum non credunt ut nos.

Denique ait nos in articulum de remissione peccatorum impingere: quod solum in generali credamus hominibus verè pœnitentibus remitti peccata; non verò Fide speciali huic vel illi in particulari certò remissa esse peccata. O quam futilis probatio! Etenim vbinam in Symbolo dicitur, Credo remissionem peccatorum huic vel illi in particulari factā? Vbi verò Christus cuiquam in particulari absolutè promisit remissionem peccatorum, & nonnisi sub conditione Fidei, Spei, Pœnitentiæ, & conuersionis in toto corde ad Deum? cui verò reuelatum est in particulari quod eas omnes conditiones, prout eas Deus ad iustificationem requirit, perfectè habeat. alioqui si id reuelatum non est, credi Fide diuinā non debet, ac proinde nec remissio illa peccatorum specialis, quæ ab hac conditione dependet, fide diuina credi potest. Paulus sanè etiam si sibi nihil conscius esset, se tamen non ideò iustificatum esse pronuntiat eo argumento, quod is *qui me*, inquit, *iudicat*, *Dominus est*. hoc est, aliquid in me deprehendere potest, quod ipse non deprehendo. Nunquid igitur Lutherani oculatiores sunt Paulo, ut diuinum iudicium vereri non debeant, ne in factis illorum aliquid deprehendat, quod ipsi non deprehendant? Apage stultitias tales.

Ridiculè verò producit ad suam causam tuendam Dæmonum exemplum. quos ait in generali quoque remissionem peccatorum credere; unde infert nostram fidem à Dæmonum fide non differre. Sed quàm imperitè! Nunquid enim Dæmones credunt in generali sibi remittenda per Christum peccata sicut nos credimus? Deinde nunquid, cum Dæmones credant ut & Lutherani Christum esse verum Dei Filium, propterea concedet Zaborouius Lutheranam fidem non esse differentem à Dæmonum fide? quis hanc inferendi inscitiam non rideat? Denique satis constat apud bonos Theologos in Dæmonib. esse fidem naturalem non supernaturalem, quæ donum Dei & fides salutaris dicitur. quod eam Dominus ad salutem requirat. En quot modis nihil ad rem loquitur Zaborouius?

Non minori quoque ineptitudine nos in Orationem Dominicam impingere docet. primum quod Oratio Dominica ad solum Deum dirigitur; *Pater noster, qui es in cælis*: nos verò ait docere eandem orationem Sanctis quoque fundi. pro quo citat *Censuram Coloniensem fol: 208.* & *Canisum in opere Catech. fol: 81. & 82.* Verum traducit auctores istos

istos Zaborouius; & suam interpretationem crassam contra omnem ipsorum mentem ipsis impingit. Neq; enim eo sensu orationem Dominicam fundi ad Sanctos dixerunt, vt Sancti dicantur in oratione Dominica. Patres nostri qui sunt in cœlis, vt Zaborouius pro sua synceritate illis imponit: sed alio optimo sensu, vt nimirum Sancti ea, quæ in oratione Dominica postulamus, nobis à Deo impetrent: vel vt Deus propter Sanctos suos eadem nobis concedere dignetur. vtroq; enim modo orationes ad Sanctos fundimus, vel ipsos orando vt pro nobis orent; vel Deum orando vt propter Sanctos suos quæ postulamus, concedat. ad eum modum quo in veteri quoq; testamento oratum legimus. Hoc igitur duplici sensu & fine orationem Dominicam fundi ad Sanctos dicti auctores dixerunt. interpretatio verò quam illis affingit Zaborouius, mera calumnia est.

Alterum est; quòd in oratione Dominica panem nostrum quotidianum mendicatio à Deo postulamus. nos autem ait vitam æternam meritis nostris debitam docere. At dicat Zaborouius, an ita panem nostrum quotidianum à Deo petamus, vt eum sine nostris laboribus merè de cœlo lapsum expectare debeamus. Si ita est, non igitur ferendi agri erunt: nec in sudore vultus panis quærendus; sed miraculosi panes de cœlo expectandi: si verò petitio & mendicatio nostra non excludit labores nostros & merita; non potest nisi ineptissimus ex ea petitione inferre aliquid contra merita nostra: nam etiam merita nostra sunt dona Dei: & à gratia Dei proficiscuntur. Deus enim dat omnibus velle & perficere. Cum verò August: (licet falso) citas in *Psal: 31.* dicentem: *Si Deus daret quod mereris, utiq; damnaret: non dat tibi debitam pœnam, sed donat indebitam gratiam.* an non res ipsa loquitur, Augustinum de peccatore nondum iustificato loqui, cui pro peccatis nõ debetur nisi pœna, & ex Dei misericordia non ex vllis meritis eius datur ei indebita gratia? Sed tuum est ingenium, Zaboroui, extra rem loqui, & sententiam Catholicam traducere, quasi asseramus ex meritis nostris dari nobis gratiam iustificationis, quã ex peccatoribus effimur iusti; quæ est ingens in nos calumnia, quã in peccatoribus merita ante iustificationem non agnoscamus: in iustis quidem agnoscamus. qui postquam iustitiam adepti sunt secundum iustitiam operantur; eos enim dicimus posse diuinã iuuante gratiã efficere opera digna præmio æternæ vitæ, quibus vita æterna vt merces, vt corona iustitiæ, vt retributio debeatur, vt Scriptura testatur. Quòd verò te falso citasse verba Augustini dixi, id clarum est. Quod enim Augustinus de

Precatio Dominica non tribuitur cœlitibus, vt Deo.

Petere simul & mereri aliquid possumus à Deo.

Non meremur iustificationem.

*Impostura
in cit. aucto-
ribus.*

operibus malis dixit, tu vniuersè de omnibus meritis Augustinum facis locutum Augustinus enim ita ait; *Si quod debetur illis operibus malis Deus redderet, utiq; damnaret: stipendium enim peccati mors.* Tu verò fingis Augustinum locutum; Si Deus daret quod mereris, utique damnaret; vt sic omnia merita damnasse Augustinum induceres. An non hoc fallare est Sanctorum testimonia?

Tertium est. quòd per eam orationis Dominicæ partem, qua dicimus; *Dimitte nobis debita nostra*, non ita oremus vt debemus. Si enim sine Fide oramus, nil obtinebimus. si cum Fide, illa vel erit generalis, vel specialis: generalis non sufficit, quia & in Dæmones cadit, qui credunt & contremiscunt: specialis verò à vobis, inquit, non admittitur, sed præsumptio hæretica à vobis nominatur: ex quo concludit, nos sine Fide dicere; *Dimitte nobis debita nostra.* Sed absurdè: non enim alia ratione credenda nobis est remissio peccatorum; nisi vti nobis à Christo promissa est. Promissa verò à Christo est non absolutè, sed sub conditione eorum actuum quos Deus à nobis ad iustificationem requirit; nempe, Fidei, timoris, spei, poenitentia, dilectionis. Cùm igitur nulli Deus in particulari reuelat ipsum habere illos omnes actus ea perfectione quâ ad iustificationem requiruntur; consequens est nullum posse Fide diuina absolutè credere sibi esse remissa peccata; sed sub conditione duntaxat actuum ad remissionem peccatorum à Deo requisitorum. Quis enim potest dicere; *Mundum est cor meum; purus sum à peccato? Prouer: 20. 9.* Generali igitur Fide tantummodò credimus nobis remitti peccata. quia firmissimè credimus Deum daturum nobis remissionem peccatorum, si nihil ex parte nostra defuerit. hanc porrò Fidem generalem Dæmones non habent; quia nec in generali, nec in particulari credunt Deum sibi remissurum peccata; nec absolutè, nec sub conditione. Quare locum Iacobi; *Credunt & contremiscunt*, impertinenter more suo adducit Zaborouius. neque enim in eo dicitur Dæmones credere remissionem peccatorum; sed credere Deum vnum esse, vt ibidem S. Iacobus ait.

*Credimus
remissione
peccatorum
vti promissa
à Christo.*

*hoc est Fide
generali, &
conditione
certa.*

Merito igitur Fides illa specialis, quâ Lutherani credunt tam certò sibi nominatim esse dimissa peccata, quam certò credunt Deum esse trinum & vnum, dicitur à nobis præsumptio hæretica. Quanta enim temeritas est, id tanquam reuelatum à Deo credere, & eadem certitudine quâ cæteros Fidei articulos, quod Deus nunquam reuelauit; & cuius certitudinem conditionatam solum esse voluit? Quocirca cùm Catholici secundum Scripturas credant dimitti sibi peccata sub conditione actuum requisitorum, eâ

*id autè hæ-
retici mon-
strosè cre-
dunt.*

rum, eâ Fide petunt in oratione Dominica sibi remitti peccata quâ debent. At Lutherani & Calvinistæ cum falsa Fide speciali, & contra Scripturas id petunt; ipsi igitur in oratione Dominica turpiter impingunt, non nos.

Verum quid moror? annè vos Lutherani petitis peccata vobis à Deo verè remitti? an non id est directè contra vestram doctrinam, quâ docetis peccata non auferri à nobis sed regi? vos igitur sacrilegi violatores estis orationis Dominicæ, cum fictè oratis vobis remitti peccata. Petit enim eo sensu, ut verè in vobis maneat vsque ad mortem, & solum iustitia Christi contegantur. Audi Augustinum in eum quem citasti 31 Psalmum de hac re loquentem: *Non sic intelligatis quod dixit; Peccata cooperta sunt, quasi ibi sint & viuam. Tecla ergo peccata quare dixit? ut non viderentur. Quid enim erat Deum videre peccata, nisi punire peccata?*

In Decalogi quoque tria præcepta nos impingere summa temeritate asserit. Primum præceptum est; *Non habebis Deos alienos*: in quod nos impingere eo argumento probat, quod tot Deos, quot Sanctos statuamus. Quid incredibile? neque enim tantum terra à cælo distat, quantum Sancti à Deo. At, inquit, cui attribuuntur attributa Dei essentialia eidem essentia diuina tribuatur necesse est. Rectè sanè. Vos, inquit, Sanctis tribuitis attributa Dei essentialia, ut est cordium nostrorum inspectio, fiducia opis ipsorum, & imploratio. Hic, Zaboroui, aut non intelligis quod loqueris; aut vehementer erras. Peto enim an virtute diuinitus concessa cor hominis inspicere sit attributum essentialia Dei, vel non. Si affirmes, sequetur Deum sua attributa essentialia posse communicare, & reuera communicasse hominibus, quoties illis humanorum cordium secreta manifestauit. Si verò neges; teipsum condemnas. qui asseris nos attributa Dei essentialia tribuere Sanctis; quemadmodum enim homines illi ex ea cordium inspectione, quæ fiebat non propria illorum virtute, sed virtute diuinâ dii non erant; ita nec Sanctos ob similem inspectionem cordium sequitur Deos esse, aut essentialia Dei attributa habere. Non enim quæcunque inspectio cordium est essentialia Dei attributum, sed ea tantummodo, quæ sit virtute propria & non alterius. Si tribueremus Sanctis quod virtute propria & naturali corda inspiciant, verè tribueremus eis id quod est Deo essentialia: at cum tribuimus solum diuinâ virtute id facere posse, quis non videt calumniam nobis obijci, quod aliquid Dei essentialia Sanctis adscribamus?

Similiter fiduciam collocare in aliquo tanquam in prima & principali causa salutis est solius Dei proprium: at fiduciam collocare in aliquo

Heretici petunt nō auferri à se peccata.

Arcana mentium nosse alieno auxilio nō facit Deum.

*Ratio fiducia
opis celi-
tum repu-
gnat Deo.*

non tanquam prima causa salutis, sed tanquam media, id non solum non est proprium Dei; sed Deo nullo modo conuenire potest. Deus enim quæ Deus, non est media sed prima salutis causa. Quare si in Sanctis tanquam in media causa, seu tanquam in intercessoribus ad Dominum fiducia collocatur, nullo modo sequitur, id quod est essentiale Deo, Sanctis tribui. Confidimus enim in Sacramentis, in Scripturis, in orationibus uiuentium; neque tamen quisquam dixerit essentiale Dei attributum aliquid istis tribui.

Dic, Zaboroui, an cùm exemplo Pauli petis orationes uiuorum in terra fiduciam in ipsorum orationibus collocas aliquam vel nullam? Si nullam; stultus es, qui petis id ex quo nullum utilitatis fructum speras: & illi non minùs stulti sunt, qui pro te orant; cùm nullam tibi suis orationibus utilitatem se allaturos sperant. Si verò fiduciam aliquam in illis reponis, ergo vel attributum essentiale Dei eis tribuis, quod sacrilegum est; vel si non tribuis falsum erit quod asseruisti, nos fiduciam aliquam collocando in Sanctos attributum Dei essentiale illis tribuere. Talem enim fiduciam in precibus illorum ponimus, qualem tu concedis ponendam esse in uiuorum precibus. Simili ratione cùm inuocationem asseris esse attributum essentiale Dei, peto an cùm inuocas Sanctos in terra tribuas illis attributum essentiale Dei? Si non tribuis, cur nos calumniaris id Sanctis in cælo regnantibus tribuere? Inuocari enim tanquam intercessorem ad Deum non est Dei proprium, imò nullo modo Deo conuenit, sed solum inuocari, tanquam primam & principalem omnium honorum, causam, inter attributa Dei propria referendum est. Pater igitur Zaborouium aut non intellexisse quæ essent attributa Dei; aut per calumniam nobis obijcere voluisse quod nunquam dicimus; neque ex dictis nostris consequitur.

*Similiter
implorari
Deus nõ po-
test ita, vt
cælites.*

Contra secundum Præceptum de non faciendo sculptili ait nos peccare, quod imagines faciamus & adoremus. At errat, nec quid illo præcepto (quod primum est non secundum) prohibeatur intelligit. Sculptile enim quod pro Deo adoratur ibi prohibetur; nam mox adiungitur; *vt adores illud*: at imagines Catholicæ pro Deo non adorantur; sed Deum adorandum representant, non igitur nisi impentissimè dici potest eas præcepto illo prohibitas, alioqui quomodo Deus in imagine & specie humana tam sæpe hominibus apparuit? quomodo Spiritus sanctus in imagine columbæ videndum se præbuit? quomodo vero Deus imagines Cherubin in templo Salomonis fieri præcepit? at neque natura ipsa fert, vt Deum.

*Imagines
Catholicæ
non vetitæ
Decalogo.*

1.

3.

Deum aliter nisi in imagine concepta expressum adoremus vel cogitemus. Tribuimus nos quidem aliquam venerationem imaginibus, tanquā signis rerum sacrarum, sicut & Scripturis, & Euangelio, & nomini IESU, in quo omne genu flectitur. & Arcæ tanquam scabello pedum Dei adorationem tribui vult scriptura propter sanctitatem ipsius; *Adorate, inquit, scabellum pedum eius. quia sanctum est.* at nunquam dicimus imagines pro Deo adorandas, quod solum in sculptili adorando prohibetur.

Frustra verò producit Zaborouius Concilium Elibertinum, quod neq; ab Ecclesia est approbatum: & errores plerosque continet: & magis facit contra aduersarios quàm contra nos. in eo enim nil aliud prohibitum est, quàm ne in parietibus imagines pingerentur, quòd id eo tempore & loco videretur illis nouendecem Episcopis indecens quid continere. alias verò imagines in parietibus non pictas Concilium non prohibuit, *Ne, inquit, quod adoratur & colitur in parietibus depingatur.* quæ ratio indicat Christi & Sanctorum imagines & depingi, & adorari tunc solitas. & propter honorem illarum prohibitum esse ne in parietibus pingerentur, ne parietum humore vitia contraherent & contemptibiles redderentur. Quocirca Concilium illud nec omnes vniuersæ imagines vetuit, sed in Ecclesiarum parietibus pictas: neq; ideo vetuit, vt cultum & venerationem prohiberet, sed potiùs vt vindicaret & promoueret. Simili ratione cum producit factum Epiphaniij ex epistola ipsius ad Ioannem Ierosolymitanum, qui velum in templo pendens conscidit imaginem hominis cuiusdam Sancti depictam habens, producit rem supposititiam. Nam Epiphaniij epistolam illam vertit in Latinum S. Hieronym. sine talis exempli additione. Vnde, sicut pleraque alia in libros Epiphaniij ab hæreticis inserta fuerunt: ita & hoc ad eundem numerum pertinet. sed plura de hoc sub finem libri. Miror autem Zaborouium nihil solidè verum sed apocriphum & nullius fidei pro sua sententia producere potuisse. Nam & Lactantius simulacra Dæmonum non veras Christi vel Sanctorum imagines damnat, *libro 2 cap: 9.*

Tertium præceptum, in quod nos impingere ait, est; *Non concupisces.* quòd nos concupiscentiam post baptismum peccatum esse negamus. Sed falsò & infideliter proponit nostram sententiam. Nos enim concupiscentiam carnis, nisi voluntas in eam consentiat, peccatum esse negamus tam ante quàm post baptismum. quo quid verius, quid & Scripturis & rationi conformius? Christus nos docuit ex corde generari peccatum; & cor esse propriam peccati sedem; *ex corde enim exeunt homi-*

4.
*adoranda
ob sanctita-
tem prototy-
pi tanquam
signa nō ip-
sa diuini-
tas.*

*Cōciliū esse
non probatū
ab Ecclesia
non est con-
tra nos.*

*Cupiditas
voluntate
renitente
peccatum
non est.*

et dia, adulterias, quæ coinquinant hominem. Ratio etiam omnis reclamatione, ut id nostræ culpæ tribuatur, quod iniustus prorsus nobis & voluntate renitente accidit. Lutherani vero eò stultitiæ deueniunt. ut concupiscentiam carnis etiam voluntate reluctante peccatum esse dicant; non solum improprie, quatenus ad peccatum inclinatur, & ex peccato nascitur; sed proprie & verè, quatenus nos verè coram Deo peccatores, iniustos, & damnabiles facit. quo quid absurdius? At, inquit, Paulum post Baptismum dixisse, *Rom. 7. 7. Peccatum non cognoui nisi per legem: nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret; Non concupisces.* Quid hoc ad rem? nam lex concupiscentiam prohibens non datur carni sed menti: ob quam causam dicitur à Paulo ibidem *lex mentis.* neque præcipit ut caro concupiscentias non sentiat; sed ne spiritus concupiscentiis carnis consentiat. Vnde mox concludit Paulus: *Nibil ergo damnationis est iis qui sunt in Christo IESU, qui non secundum carnem ambulant.* Licet enim concupiscentias carnis sentiunt; quia tamen non secundum carnem ambulant, nec iis obsequuntur, nullam damnationem vereri debent. Contra vos igitur, Lutherani, Paulus pronuntiat qui ex hominibus bruta facitis: & liberum arbitrium ad peccandum non requiritis: neque peccata per baptismum verè aboleri vultis; sed remanere & cum iustitia simul consistere, quæ quid sunt nisi mera opinionum vestrarum monstra?

Carnis cupiditas non veniatur sed mentis.

Lepidè verò Zaborouius argumentatur; Concupiscentia post baptismum vel discordat à lege Dei, vel cum ipsa concordat. Si discordat peccatum erit, quia peccatum nihil est, quàm ἀνομία. Si concordat, erit virtus. Quàm acutè! quasi non possit dari aliquid quod nec discordet à lege, nec cum ea concordet, sed sit quid impertinens. de quo lex nihil statuat in vtramuis partem. Norunt enim Logici inter contraria dari medium posse. Talis verò est concupiscentia carnis, quæ ad carnem spectat. Per legem enim *Non concupisces,* neque præcipitur, neque prohibetur carni concupiscentia, sed menti; neque sensus legis est, ut caro concupiscentiam non sentiat, sed ne mens consentiat. Quare concupiscentia si ad carnem solum referatur nullo modo est contra legem *Non concupisces:* neque ab ea discordat: neque cum ea concordat: quia lex de illa nihil statuit carni, sed tantum menti. De qua re habes plura in *2 de NOTIS MINISTRORV* Libro.

Carnis cupiditas sola non est legi contraria.

Septimum argumentum.

IN septimo argumento probat Zaborouius sacerdotes Catholicos veram ordinationem non habere, quod veram successionem Apostolicam non habeant. Probat autem hanc successionem Apostolicam defecisse, non veris aliquibus & solidis documentis, sed mendaciis & fabulis variis de Pontificibus confictis, & in vnum confarcinatis. Quo genere probandi non solum successionem Romanorum Pontificum non euertit, sed etiam stabilit magis ac confirmat. Cum enim illam non nisi mendaciis oppugnare potest, eo ipso ostendit, se veras rationes ad eam oppugnandam non habere, ac proinde iniunctam esse. namque mendaciis expugnari non potest. Primum igitur in eo peccat Zaborouius quod fabulas pro argumento adducit. Fabulae enim sunt de tot Papis Haereticis. fabulae de Papa famina, quae nisi toties a nobis refutata essent, non esset difficile veritate ipsa oculos aduersariis configere. Remitto te tamen, Zaboroui, ad ea, quae 2. de notis *Ministorum libro*, de hisce fabulis aduersus te scripta spero breui lucem videbunt, aliquid tamen etiam hic in finem libri adiciam. Secundo peccat cum ineptè argumentatur; Si Papae aliqui fuerunt Haeretici: si malis artibus ad Papatum ascenderunt: si multi simul Antipapae fuerunt: successionem Apostolicam esse interruptam. Id enim minime sequitur. Etsi enim daremus Papam aliquem haereticum fuisse, etsi malis artibus Papalem dignitatem obtinuisse; si tamen ab Ecclesia recepti & tolerati fuerunt, Pontifices veri fuerunt. licet digni essent, qui ab Ecclesia deponerentur & officio priuarentur. Tunc enim Ecclesia eos pro suis pastoribus agnoscebat, & illis se subiiciebat. Nam & in iure habetur iudicem intrusum si toleretur & communi vulgi errore pro legitimo cum Titulo habeatur, verè iudicis officium praestare, & ab eo gesta vim suam & robur obtinere. Si vero multi simul Antipapae fuerunt, semper tamen vnus ex illis declaratus ab Ecclesia fuit legitimus Papa, aliis cedentibus. quod successionem interrompere minime censei debet; nisi tempus sedis vacantis successionem interrompere censeatur. quod sanæ mentis nemo dixerit.

Fabellis oppugnanti Haereticici sacerdotium Catholicum.

Successio Apostolica non est interrupta.

Octauum argumentum.

IN octauo argumento probare nititur ordinationes in Ecclesia Romana non esse legitimas, ex eo quod non sint iuris diuini. Ordinationes enim

enim Presbyterorum nituntur, inquit, ordinatione Episcoporum : ordinatio Episcoporum nititur primatu Pontificis Romani : primatus verò Pontificis Romani nititur primatu S. Petri. Cùm igitur, inquit, primatus S. Petri ex iure diuino probari non possit ; sequitur ordinationes in Ecclesia Romana esse iuris humani ac positiui ; ac proinde non esse ordinationes veras à Christo institutas. Hæc omnia quàm futilia sint, & sine vllò fundamento à Zaborouio dicantur ostendi fuisse contra ipsum in *2. de notis Ministrorum libro* : nunc tamen, vt ipsius argumentorum vanitas tantò magis pateat, non grauabor singula quæ obicit refellere.

Argumenta Zaborouii contra primatum Petri.

PRIImum est. Parem potestatem omnibus Apostolis Christus contulit : non igitur Petro super Apostolos primatum dedit. Omnibus enim Apostolis æqualiter dixit *Matth. 24. 19. Euntes docere omnes gentes baptizantes eos.* & c. *Ioan. 20. 22. Accipite Spiritum sanctum quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.*

Miror sanè Zaborouium, ea solùm loca accepisse, in quibus Petri cum cæteris Apostolis paritas indicatur : ea verò dissimulasse in quibus asseritur imparitas. Etenim sicut quæ adduxit æqualiter omnibus Apostolis dicta sunt : ita quod *Matthæi 16.* soli Petro præ cæteris Apostolis dicitur ; *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam : & tibi dabo claves regni cælorum* : eius imparitatem, & præ cæteris Apostolis primatum designat. vt validis & immotis argumentis loco citato à nobis demonstratum est. Singulare enim quid præ cæteris Apostolis Petro tunc præstitum est, sicut & singulari ratione præ cæteris Petri seu petre nomen a Domino accepit : & singulari ratione præ cæteris Christum confessus est Filium Dei ; & singulari ratione illi tunc Pater cælestis reuelauit ; atque ideo singulare quoque præmium retulisse censendus est. Neque verò, quod Petro soli collatum est, fuit postea factum commune cæteris Apostolis ; sed hoc priuilegium semper Petrus retinuit : neque Christus suam promissionem vnquam violauit, aut immutauit. Si enim totius Ecclesiæ Petra & fundamentum constitutus, aut saltem nominatus tunc fuit, proculdubio omnium Christi fidelium, ac proinde & cæterorum Apostolorum petra & fundamentum fuit : & primatum talem in Ecclesia adeptus est ;

Petrus maior aliis Apostolis :

1.

2.

3.

& fundamentum etiam Apostolorum.

est; vt ei omnes fideles, ac proinde & Apostoli subiacerent. Et licet Apostoli directione Petri ex accidente non egerent; quòd à Spiritu sancto omnes dirigerentur; tamen, si Petri officium secundum se spectes, illud tale fuit; vt suam potestatem in omnes exercere potuerit: per accidens verò fuit, quòd ea directione opus non esset. Hic est ergo ille primatus Petri, quo caput & fundamentum totius Ecclesiæ, ac proinde & cæterorum Apostolorum, effectus est ita: vt ratione officij non ille cæteris Apostolis, sed cæteri Apostoli ipsi subiacerent. Quare cum nullus Apostolorum præter Petrum constitutus sit vniuersæ Ecclesiæ petra & fundamentum; nullus etiam promissas habuit clausas regni cælorum: solius Petri hoc priuilegium erit iure diuino; & ex consequenti primatus Petri ex institutione diuina.

*Et primatus
institutione
diuina.*

Par ergo erat potestas Apostolorum quo ad res faciendas: quia nihil circa fideles poterat facere Petrus, quod non cæteri quoque facere possent. at in modo potestatis erat imparitas. nam Petrus quæ faciebat, faciebat ratione officij tanquam petra & fundamentum totius Ecclesiæ ex officio institutus; cæteri verò Apostoli faciebant eadem, sed tanquam legati à Christo missi: vnde officium & primatus Petri in successores quoque transiit, quia hoc proprium est officij ordinarij, vt in eo succedatur: cæterorum verò Apostolorum officium cum fuerit per modum legationis ad posteros non transiit. neque enim legatis in officio legationis succeditur. Petrus etiam eam potestatem, quam in alios fideles communem cum cæteris Apostolis habuit, in ipsos quoque Apostolos exercere potuit; quantum est ex institutione & natura potestatis: cæteri verò Apostoli eam potestatem in Petrum ex officio exercere non potuerunt. Ea potestas item in solo Petro erat tanquam in capite, quo modo in cæteris Apostolis non erat. Assignamus igitur in paritate potestatis imparitatem duplicem: alteram, quæ ex officio ordinario sumitur; alteram quæ sumitur ex potestate in ipsos Apostolos: vtraque autem fundatur in illis Christi verbis; *Tu es Petrus. & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam: & tibi dabo clausas regni cælorum*; solus enim Petrus inter Apostolos potestatem in vniuersam Ecclesiam habuit, tanquam petra & fundamentum eius ordinarium & perpetuum: solus illam habuit per modum clauium regni cælestis, hoc est cum principatu, qui nomine clauium significatur: cæteri eandem potestatem clauium, sed non per modum clauium habuerunt, quia non cum principatu in Ecclesia, qui nomine clauium significatur. Rectè igitur Hieronymus, in Iouinianum sic scribit; *Licet super omnes*

*Par alius
quo ad res
agendas: im-
par in modo
potestatis.*

1.

2.

*que illi etiam
in Apo-
stolos fuit.*

3.

4.

*Potestas Pe-
tri solius, vt
fundamen-
ti: vt clau-
geri cælestis.*

De ordinatione Sacerdotum

per omnes Apostolos ex aquo firmitudo Ecclesie solidatur; tamen propterea inter duodecim unus eligitur; ut capite constituto schismatis tolleretur occasio. Idem quoque Cyprianus agnoscit de simplicitate Prælatorum; Hoc, inquit, fuit Petrus, quod & ceteri Apostoli; sed exordium ab unitate profiscitur: & primatus Petro datur, ut Ecclesia una monstretur.

Idem & collega, & summus inter collegas esse potest.

ut Christus & frater noster est, & Dominus.

Secundum argumentum est. Consenior principem pastorum supra se agnoscens primatum habere nequit: Petrus fuit talis consenior: 1. Pet. 5. 1. Primatum igitur minime habuit. Non video quid hic nerui habeas, Zaboroui, quid enim repugnat eundem & conseniorem esse vno respectu, siue collegam; quia cum cæteris senioribus gubernat: & cæteris senioribus præpositum esse alio respectu; quia est inter seniores summus? Ut enim summus sacerdos respectu aliorum sacerdotum & confacerdos dici potest; & summus sacerdos esse: ita & Petrus poterat esse diuersa ratione & consenior, & supra cæteros seniores: & ut minimum ea appellatio consenioris non euincit, ne possit inter omnes seniores dici summus. Nihil igitur valêt tuum argumentum, Zaboroui, ex Consenioris nomine ductum. Alioqui simili ratione probares Christum non fuisse Dominum nostrum, nec pastorem; quia omnes vocat suos fratres. Heb. 2: Licit enim vno respectu vocet nos suos fratres propter communionem naturæ; alio tamen respectu est Dominus noster, & princeps omnium pastorum, propter principatum potestatis. Neque verò officit, quod Petrus supra se Christum principem pastorum agnoscat: non enim volumus Petrum habere primatum supra Christum, vel æqualem cum Christo, sed infra Christum: ita ut infra Christum ipse solus sit primus pastor ouium Christi in terra.

Petrus non reddidit rationem tantam inferioribus.

Tertium argumentum. Is qui primatum tenet in Ecclesia, nulli rationem tenetur dare facti sui. Petrus autem Act. 11. 2. dedit rationem Iudæis secum disceptantibus, quòd introisset ad viros præputium habentes: non igitur primatum habuit. Hoc argumentum maioris distinctione diluitur. Etenim is qui primatum habet, cum nulli subiectus sit, nulli quoque ex iustitia rationem facti reddere tenetur: hoc enim modo inferiores superioribus, & famuli Dominis ad rationem reddendam sunt obligati. At ex æquitate & ad satisfactionem aliorum tenetur sæpe etiam superior inferioribus rationem facti exponere, nimirum ad pacificandos subditorum animos, & occasiones dissensionum præcidendas. Hoc modo Christus ipse, de cuius primatu nullum dubium est, sæpe Iudæis exposcentibus rationem suorum factorum reddidit; illius facti præcipue, quo Iudæi

Iudæi maximè offendeantur, quòd sanaret in die Sabbathi. de quo Iongam cum ipsis disceptationem habuit: neq; ea rationis redditione quicquam de sui primatus dignitate diminuit. Quid ni igitur Petrus quoq; saluo sui primatus honore idem Iudæis aduersus se disceptantibus facere potuit? Vides, Zaboroui, quàm puerilia in re puerili obicias?

Quartum argumentum. Primas in Ecclesia nulli paret, sed ipsi omnes parere tenentur. Petrus paruit Apostolis mittentibus se cum Ioanne in Samariam, vt dicitur *Act. 8. 24.* Ergo in Ecclesia primas non fuit. Hoc argumentum simili vt præcedens inscitia nititur. Nam, etsi qui primas est nullius auctoritati subiaceat, neq; pro potestate ab vilo mitti possit; tamen si ex communi consilio sponte ad missionem consentiat, aut seipsum offerat, quis non videt non solum parem à pari, sed etiam superiorem ab inferioribus hoc modo mitti posse? Hoc verò modo Petrum cum Ioanne missum esse ab Apostolis constat, non ex auctoritate Apostolorum in Petrum, de qua nulla ibi mentio est; sed ex communicato ad inuicem consilio. Nihil igitur missio Petri ipsius primatui præiudicat, nisi ex auctoritate aliorum in ipsum facta fuisse probetur quod probari nunquam poterit.

Quantum argumentum. Primati in Ecclesia nullus resistere potest aut debet. At Petro Paulus in faciem restitit; *Galat. 2. 11.* Non fuit igitur Petrus inter Apostolos primas. Distinguenda est maior. Etenim primati nullus ex auctoritate resistere potest, aut debet; quia primas nullius auctoritati subiicitur. At ex officio correptionis fraternæ potest. superior enim ab inferiore corripitur potest, iuxta leges correptionis à Christo datas *Matthæi 18.* Hoc verò modo restitit Petro Paulus *Galat. 2.* nullum igitur ex ea resistantia solidum argumentum necitur Zaborouio.

Sextum argumentum. Petrus nunquam se gessit, vt caput Apostolorum. Quid ita? quia cum Ioanne & Iacobo dexteram dederunt Societatis Paulo & Barnabæ, vt hi inter gentes, illi in circumcissione docerent. *Galat. 2. 9.* Quis ineptitudinem huius probationis non rideat? Annè, si semel capitis officium non exercuit, vt tu loqueris, inferri potest non exercuisse vnquam? Itane te Logici docuerunt, Zaboroui, ex vna particulari inferre vniuersalem? Deinde quid mirum Paulo tunc dexteram societatis illos dedisse, vt ille inter gentes, Petrus inter Iudæos prædicaret? Sciebat enim Petrus Paulo ab ipso Christo id commissum fuisse, vt gentes doceret; quod ibidem Paulus *gratiam sibi à Deo factam* appellat: vbi verò Christus suam auctoritatem interposuit, Petrus nihil ex auctoritate facere

*Mittitur
maior sine
præiudicio
dignitatis
sua.*

*Opponere se
maiori pro
amore non
præiudicat
potestati
maioris.*

*Et maiores
cum mino-
ribus socie-
tate ineunt.*

*Petro nullus
in causa
à Christo co-
stituta.*

debut. Quam verò multa obseruarunt Sancti Patres, & præcipuè Chry-
 1. sostomus in Actis Apostolorum, in quibus Petrus primatum suum exer-
 cuit, & se caput esse Apostolorum ostendit! Etenim *Actorum 1.* tanquam
 2. paterfamilias cogit discipulorum cœtum: & vnum esse in locum Iudæ e-
 ligendum docet: *Actorum 2.* primus inter omnes Apostolos Petrus pro-
 mulgat Euangelium Iudæis: & prima sua concione conuertit tria millia:
Act: 3. primum omnium miraculum in testimonium Fidei Christianæ fa-
 3. ctum est à Petro, etiamsi tunc simul adesset Ioannes: *Act: 5.* primus iudi-
 4. cium exercuit, & Ananiam cum Zaphira damnauit: *Act: 10.* primus om-
 5. nium cœpit prædicare gentilibus, sicut & ipse primus prædicauerat Iudæ-
 6. is. *Act: 12.* pro solo Petro in carcere constituto fiebat oratio sine inter-
 missione ab Ecclesia: quod aliis Apostolis in simili periculo constitutis
 factum non legitur. *Act: 15.* in concilio Ierosolymitano Petrus primus
 loquitur, & ipsius sententiam Iacobus aliiq; Apostoli sequuntur. Hæc, &
 7. alia S. Chrysostomus, & alii Patres primatus Petri indicia obseruarunt.
 Tantum igitur abest vt Petrus nunquam se vt caput gesserit, vt potius nun-
 quam non gesserit. quicquid enim faciebat, ex officio & cura summi
 & vniuersalis pastoris faciebat, sentiens sibi Ecclesiam vniuersam tan-
 quam petra & fundamento à Christo instituto incumbere.

Non puto te iam adeò alienum à ratione esse, Zaboroui; vt non intel-
 ligas tuas sex rationes contra primatum Petri nihil cum ratione coniu-
 ctum habere: cum à quocunq; modo is rationis compos sit, dissolui facile
 possint, & tamen thraonico spiritu triumphas; & primatum Petri sub-
 ruisse iactas. Sed an contra primatum Papæ solidiora afferas, videamus.

Argumenta Zaborouii contra primatum Papæ.

Primum Argumentum. Cui Patriarchæ cæteri, reseruatò tantum
 Primatu ordinis, priuilegiis omnibus exæquati sunt, ille non fuit
 primas ratione potestatis in Ecclesia: atqui Papæ Romano cæteri Patri-
 archæ priuilegiis exæquati sunt; Papa igitur Romanus non fuit in Eccle-
 sia primas. Minor huius argumenti est falsissima: eamque Zaborouius
 talibus testimoniis probat, ex quibus contrarium potius elicitur. Primum
 testimonium producit ex Concilio Nicæno 1. c. 6. *Mos antiquus perdu-
 ret in Egypto, vel Libya, vel Pentapoli; vt Episcopus Alexandrinus horum
 omnium*

omnium habeat potestatem. Quoniam quidem & Episcopo Romano parilis mos est. Similiter autem & apud Antiochiam ceterasq; Prouincias honor suus unicuiq; seruetur Ecclesia. Quid hinc, Zaboroui, elicis? Nam de limitibus prouinciarum, ad quas gubernandas se extendere debeat Patriarcha Alexandrinus & Antiochenus audimus: quod verò Patriarchæ subiecti Romano Pontifici non debeant, non audimus. Neque enim ex hoc, quòd Patriarchæ suas prouincias immediatè gubernant, sequitur eos non esse subiectos Romano Pontifici. quidni enim possint gubernare suas prouincias, salua semper subiectione & obedientia Pontifici Romano. Cum igitur hìc Patriarchæ non eximantur à subiectione & obedientia Pontificis Romani: non potest ex hoc canone aliquid aduersus hanc subiectionem & obedientiam inferri: & sic nihil probat Zaborouius.

Verùm non solum hinc nihil probari potest contra potestatem vniuersalem Romani Pontificis: sed etiam ea potestas ex multis colligitur. Primò, quia Concilium initio canonis protestatum est se nihil velle immutare vel diminuere circa primatum & potestatem Pontificis Romani: sed eam saluam & integram in omnibus conseruare. Ita enim hic canon Nicænus citatur in Concilio Chalcedonensi, *act: 16.* à Paschasio Episcopo; *Ecclesia Romana semper habuit primatum: mos autem antiquus perdurere.* Habuit autem primatum potestatis in omnes Ecclesias etiam Orientis, quam exercuit tum indicendo Concilia in Oriente: tum in condemnandis Hæresibus: tum in excommunicandis Episcopis orientis, vt vel ex facto Victoris Papæ: 190 anno post Christum, ante Nicænum Concilium plusquam centum annis constat. Is enim Quartadecimanos Hæreticos condemnauit, quòd Pascha cum Iudæis quartadecima luna celebrandum docerent; & Ecclesias Asiæ propterea excommunicauit, cuius factum & decretum vniuersa probauit Ecclesia, de qua re Eusebius 5. *Histor: cap: 23. August: hæres: 29.* Similiter Stephanus Papa ante Concilium Nicænum damnauit in Africa hæresim de rebaptisandis iis, qui ab hæreticis baptisati sunt: & in Ecclesias Africanas hæresim dictam promouentes decretum tulit. cuius decretum vniuersa Ecclesia recepit. Illum itaque primatum potestatis, quem Ecclesia Romana in omnes Ecclesias ante semper habuit, Concilium Nicænum intactum esse voluit: neque ei in suo decreto quidquam præiudicari voluit.

Secundo, quia rationem, quòd cæteri Patriarchæ iis limitibus prouinciarum contenti esse debent, eam adfert ex auctoritate Episcopi Romani: quoniam & Episcopo Romano parilis mos est, nimirum in gubernandis

Nemo exequatus Pontifici Max.

Papa pro potestate semper agit cū aliis.

1:

2.

De ordinatione Sacerdotum

illis Ecclesiis per suos Patriarchas. Neq; sensus horum verborum est Romano Episcopo parilem morem esse in gubernandis suis suburbanis Ecclesiis (quarum nulla ibi mentio facta est) sed in Ægypti Ecclesiis gubernandis per Patriarcham Alexandrinum. ac si diceret consueuisse Romanum Pontificem permittere, vt Ecclesiæ illæ gubernentur à Patriarcha Alexandrino.

Tertio, cum Concilium Nicænum indictum esset iussu & mandato Syluestri Papæ Romani, & ipsius legatis præsentibus celebratum, & ab eodem postea ad ipsius Concilij postulationem fuit approbatum, qui fieri potuit, vt potestatem Pontificis, quam in illo ipso Concilio experiebantur, & cui se subiiciebant Patres Concilij, imminuere vellent?

Alterum testimonium adducit Zaborouius ex Concilio Constantinopolitano 1. c. 5. *Constantinopolitane ciuitatis Episcopum habere oportet, & primatus honorem post Romanum Episcopum, quod sit noua Roma.* Hic iterum nihil audimus de exæquatione potestatis, sed de ordine dignitatis post Romanum Pontificem Episcopi Constantinopolitani ante alios Patriarchas. Quocirca extra rem, vti solet, adduxit hoc testimonium; cum ex eo non probetur id quod probandum erat. vnde verba solum multiplicat non rationes. Quod autem Concilium Constantinopolitanum noluerit æquare Pontificem Romanum aliis, patet ex ipso Concilio, quod in Epistola ad Damasum Papam Romanum, quæ extat apud Theodoretum libro 5. *Hist. c. 9.* fatetur se ex mandato literarum Pontificis per Imperatorem missarum Constantinopolim conuenisse: & ibidem fatetur Romanam Ecclesiam esse caput, se membra. Quid clarius ad istas in Concilium calumnias conuincendas?

Tertium testimonium adducit Zaborouius ex Concilio Chalcedonensi *actione 16.* *Perpendimus omnem quidem Primatum, & honorem præcipuum secundum Canones antiquæ Romæ Dei amantissimo Archiepiscopo conseruari: oportere autem Episcopum Constantinopolitanum eisdem primatibus honoris & ipsum dignum esse, & potestatem habere, ordinare Metropolitanas in Asiana, Thracia, & Pontica diocessibus.* Ex hoc testimonio nihil aliud concludere potest Zaborouius; præterquam Episcopum Constantinopolitanum habere quoq; primatus honorem in suis particularibus Ecclesiis; idquæ quoad ordinationem Metropolitanarum, vt ab ipso tanquam à primate particulari ordinentur. qui primatus longè distat à primatu Romani Pontificis. Nam Pontifex Romanus habet primatum potestatis vniuersalem in tota Ecclesia: vti idem ipsum Concilium agno-

scit;

Agnoscunt
Concilia po-
testatē Pa-
pæ.

scit; non quo ad ordinationes Metropolitanarum tantum, sed etiam quo ad omnia, vocans illum *Episcopum Vniuersalem*, *actione 1. 2. & 3.* imo & in hac ipsa *actione 16.* legati Pontificis expresse voluerunt hoc decretum intelligi sine vlllo præiudicio vniuersalis potestatis, quam habet summus Pontifex in vniuersam Ecclesiam: neq; aliter à Pontifice approbatum & ab Ecclesia receptum est; idemq; indicant Patres eiusdem Concilij in Epistola ad Leonem Papam, cum agnoscunt ei vineæ seu Ecclesiæ vniuersæ custodiam à Domino commissam; eiusq; prædicant Apostolicam Sanctitatem. Deinde Primatum potestatis in Episcopo Romano esse ex institutione Christi: vti in dicta Epistola ad Leonem agnoscit Concilium vineæ custodiam à Domino illi commissam asserens: Episcopo verò Constantinopolitano primatus conuenit, non iure diuino, sed solum indulgentia, & permissione Concilij & participatione primatus Romani Pontificis. qui sui iuris partem potest cui vult impertiri. Cum igitur ita concedat Concilium primatum Episcopo Constantinopolitano, vt nihil primatui & potestati vniuersalis Episcopi derogetur; euidentis argumentum est nullo modo æquare in potestate Constantinopolitanum Episcopum Romano voluisse; sed potius ei esse subiectum tanquam particularem Episcopum vniuersali, ex ipsa institutione Christi primatum potestatis in Ecclesia habenti. Et licet primatus inter Episcopos illius prouinciæ Episcopo Constantinopolitano concedatur, non tamen respectu Romani Pontificis, cui tam Constantinopolitanus Episcopus quam alij Patriarchæ iure diuino sunt subiecti, tanquam vniuersali Ecclesiæ Episcopo; quam potestatem vniuersalem cum agnoscat Concilium in Episcopo Romano, idq; ex iure diuino; nullomodo censerit potest voluisse aut potuisse eam abrogare. Nullo igitur modo probare potuit Zaborouius ex dictis testimonijs exæquationem Patriarcharum cum Pontifice Romano:

*eamq; ex
institutione
diuina.*

Secundum Argumentum.

Ad Primatem Ecclesiæ vndiq; appellare licet. Ad Papam verò vndiq; appellare non licuit. Papa igitur primas Ecclesiæ non fuit. Minor huius argumenti est falsissima & conuincitur testimonio Concilij Generalis Sardicenis plusquam trecentorum Episcoporum, quod *in 4. & 7. Ca. Prouocatio* none declarat iure appellari posse & debere vndiq; ad Romanum Pontificem. Si hoc tibi testimonium, Zaboroui, non sufficit, quod est testimonium totius orbis & totius Ecclesiæ, nulla tibi testimonia sufficient: & *ad Pont. Ro: libera semper fuit toto orbe.* tamen pergis impudenter contra veritatem tam claram agere, volens solem in.

De ordinatione Sacerdotum

lem in meridie obscurare. Quid vero obiicis? decretum ais esse *canone* 5. Concilij Nicæni, vt qui ab aliis excommunicatur, ab aliis ad communionem non recipiatur. Dic obsecro quonam modo hunc canonem intelligis? Etenim si putas Concilium prohibere ne quis ab inferiore excommunicatus ad superiorem recurrere, & causam suam agere possit: non solum malus iureconsultus es, sed etiam omni praxi Ecclesiasticæ repugnans; In tota enim Ecclesia semper licuit ab inferioribus ad superiores prouocare. Si verò canone dicto recursum ad superiorem prohiberi non potes asserere; te ipsum euertis. siquidem ex hoc canone elici non potest ne excommunicati ad alios superiores recurrant, à quibus absolui possint: sed tantum vt ij, qui potestate superiores non sunt, ab aliis excommunicatos non recipiant. Ac proinde non potes obiicere prohibitum esse ad Romanum Pontificem recursum, cuius potestas suprema semper est habita; & vt minimum in hoc canone inuolui Pontificem nullo modo probari potest.

Ais in iudicium Episcopi inquirere iubet Concilium, non Papam, sed prouincialem Synodum. Primum erras. Concilium enim Papam non nominat: nec excludit. Deinde Concilium Nicænum statuit quidem pro ordinario remedio recursum ad Concilium Episcoporum quotannis bis in eum finem congregatorum. At cum Concilia non congregantur: aut in Concilijs ipsis congregatis iniquè agitur, vt sæpe accidit: nihil de tali casu statuit Concilium Nicænum. Sardicense vero Concilium declarauit plenum ius summi Pontificis vt ad eum liceat appellare. Opponit etiam quosdam prouincialium Conciliorum canones, quibus recursus ad Romanum Pontificem prohibetur. Antiochenum *C. 6. & 15.* Mileuitanum *Canone 22.* verum in primis quid valent Concilia particularia contra Generale Concilium Sardicense, quod ius Romani Pontificis tam expressè declarauit? Quid etiam valent canones quorumcumq; Conciliorum, nisi probentur à Papa? Dico tamen dicta Concilia non eo consilio tales canones sanxisse quod de summa auctoritate & potestate iudicandi Romani Pontificis dubitarent: sed quod cuperent Romanum Pontificem aliquid de suo iure remittere; quod is recursus illis prouincijs multa incommoda asferre videretur. non enim omnia quæ licent expediunt; cumq; potestatem Romano Pontifici ad ædificationem non ad destructionem datam intelligerent; malis suis ea ratione remedium quærebant: vt eum recursum ordinariè prohiberent, salua tamen semper potestate, & iurisdictione summi Pontificis. Id ira esse patet ex eo, quod dicta Concilia hos

Concilia prouincialia non possunt derogare æcumenicis:

nec nisi probata à summo Pont. aliquam vim habent,

cilia hos canones potestati & voluntati Romani Pontificis submiserunt; 1.
 à quo datis literis postularunt vt moderationem omnem in ea re adhibere
 vellet: nunquam enim potestatem negarunt; sed moderationem postularunt.
 ita inter cetera Concilium Africanum, cui subscripsit etiam Augustinus in
Epistola ad Bonifacium Papam. Concilium quoq; Mileuitanum ad Innocentium
 Papam ita scribit; *Quia te Dominus gratie sue* 2.
*precipuo munere in sede Apostolica collocauit: tantumq; nostris temporibus
 prestauit; vt nobis potius ad culpam negligentie valeat, si apud tuam venerationem,
 que pro Ecclesia suggerenda sunt tacuerimus; quam ea tu possis, velsustidiose,
 vel negligenter accipere: magnis periculis infirmorum membrorum Christi
 pastorem diligentiam, quesumus, accipere digneris.* vbi Pontificis & sedem
 Apostolicam, & officium pastorale in Ecclesia vniuersa, & suarum Ecclesiarum
 subiectionem agnoscit. Deinde in *Canone illo 22.* solum prohibetur Presbyteris
 & inferioribus Clericis, non autem Episcopis Romani appellare: quod etiam
 Pontifex vna cum omnibus Canonibus illius Concilij approbavit. Nihil igitur
 causam Zaborouij iuant canones dictorum Conciliorum, cum ea Concilia potestatem
 summam iudicandi in Romano Pontifice agnouerint. Semper enim de iure
 licuit appellare ad Romanum Pontificem, saltem in grauioribus causis: licet
 de facto in causis ordinariis, quas per immediatos iudices terminari æquum
 erat, ex ipsius Pontificis Indulgentia & moderatione in certis prouinciis non
 appellaretur.

Opponit quoq; Zaborouius exemplum Fortunati, & Felicis, qui in Africa à
 Cypriano condemnati & depositi etsi appellarunt & confugerunt ad Cornelium
 Pontificem Romanum, tamen eos iniquè appellasse probat Cyprianus in
Epistola ad Cornelium lib. 1. Epistola 3. 1. quòd his appellationibus subdola
 temeritate concordia Episcoporum collidatur. 2. quòd ibi causa sit agenda
 vbi reus testes & accusatores habere potest; id est in ea prouincia, in qua
 crimen ortum & admissum est. 3. quòd, inquit, paucis desperatis & perditis
 minor videtur esse auctoritas Episcoporum in Africa constitutorum, qui iam
 de illis iudicauerunt. Verum expendat Zaborouius Cyprianum non eo
 argumento ad iniquam appellationem ostendendam vsu esse, quòd in Romano
 Pontifice non esset auctoritas tales causas cognoscendi & iudicandi, quæ
 fuisset maximè expedita ratio appellationem impugnandi: sed aliis
 argumentis ostendit expeditum vt remittatur ad suum immediatum iudicium,
 nec illis fides habeatur. Aliud enim est de iure non posse fieri appellationem.
 aliud non

*Cyprianus
 nō oppugnat
 prouocationem
 ad Romanum Pontificem.*

2. expedire fieri, etiam si possit de iure fieri; non enim omnia quæ licent ex-
 pediunt. Agnoscit verò ibidem Cyprianus in Romano Pontifice Petri
 Cathedram, & Ecclesiam principalem. unde vnitas sacerdotalis exorta
 est; & cō perfidiam accessum habere non posse. *Nauigare*, inquit, *au-*
dent; & ad Petri Cathedram atq; Ecclesiam principalem, unde vnitas sa-
cerdotalis exorta est, à Schismaticis & profanis literas ferre: nec cogitare
eos esse Romanos, quorum fides Apostolo predicante. (Rom. 1.) laudata est; ad
 3. *quos perfidia non possit habere accessum.* Addo; si Fortunatus & Felix sci-
 ebant de iure nullum se habere præsidium à Pontifice Romano, quorsum
 ad illum appellassent? quorsum eam appellationem tantopere curassent
 impedire Cyprianus? contempsisset enim potius & risisset tanquam im-
 pertinentem & nullius valoris. Hæc ergo & similia indicant potestatem
 fuisse in Romano Pontifice vt ad eum appellari posset saltem in grauiori-
 bus casibus; nisi cū idem Pontifex aliquibus prouinciis aliquando
 sponte & iure suo cedendo indulgit, vt in illis aliqua causa terminaretur.
 quomodo Damasus Papa citatus à Zaborouio in *Epistola ad Theophilum*
& Anisum (quæ est 79. inter Epistolas Ambrosii) probat & permittit, vt
 iuxta iudicium Concilij Capuensis causæ illæ in prouincia cognosceren-
 tur. & ex æquitate solum ait tales causas ad se non pertinere. alioqui de
 iure idem Damasus clarissimè agnoscit ad Apostolicam sedem pertinere:
 vltima iudicia in causis Episcoporum hoc est circa eorum depositionem,
 & deiectionem, & similia, in Epistola quam de hac re scripsit ad Steph-
 anum Archiepiscopum Concilij Mauritaniæ, & Episcopos trium Concili-
 orum Africæ: quod etiam dictus Stephanus cum vniuersis Episcopis tri-
 um Conciliorum Africanorum in sua ad Damasum Epistola agnoscunt.
 Verba Damasi sunt; *Secundum Domini diuinam præceptionem nos, qui su-*
per domum eius, hoc est vniuersalem Ecclesiam Catholicam (nota Zabo-
roui) Episcopale suscepimus ministerium, sollicitè vigilare oportet: vt ne
quia de sacris eius muneribus, id est Apostolicis viris, Apostolorum, q; successō-
ribus atq; ministris quisquam nobis in consultis damnatur. Et infra; *Discu-*
tere, inquit, *Episcopos, & summorum Ecclesiasticorum negotiorum causas,*
Metropolitanos vnâ cum omnibus suis comprouincialibus, ita vt nemo ex
eis desit, & omnes in singulorum concordent negotiis licet: sed definire eo-
rum, atq; Ecclesiasticarum causarum sententias, querelas; vel damnare
Episcopos, absq; huius sancte sedis auctoritate minimè licet; quam omnes
appellare (si necesse fuerit) & eius fulciri auxilio oportet. Nam, vt nostis,
synodum sine eius auctoritate fieri non est Catholicum; nec Episcopus in le-

*Pontifices
 palam id
 ius suum
 professi.*

gitima synodo & suo tempore Apostolica uocatione congregata definitè damnari potest; neq; ulla unquam Concilia rata leguntur, quæ non sunt sulta Apostolica auctoritate. Define igitur, Zaboroui, nobis falsò obiiere, cum ante mille trecentos annos tam expressum contra te, & pro auctoritate sedis Apostolicæ in vltimis iudiciis tam Episcoporum, quam summorum Ecclesiasticorum negotiorum definiendis, testimonium habes. Ex quo etiam disces sanctissimum Pontificem eam potestatem ex institutione diuinâ profectam cognoscere, & in vniuersa Ecclesia semper receptam & vsitam fuisse. quod vos noui homines, qui antiquorum scripta non euoluitis, nescitis, aut nescire simulatis; & solum uoculas eorum aliquas obscurius dictas pessima fide citatis; vt eos contra expressam ipsorum mentem contraria loqui faciatis.

Tertium Argumentum.

A primatu appellare non licet; à Papa autem Romano appellare licuit. Papa igitur in Ecclesia primas non fuit. Minorem probat *ex Epistola 166. Augustini*, exemplo Donati schismatici. qui à sententia Melchiadis Pontificis ad Constantinum Imperatorem appellauit. At quàm infideliter omnia refert. Nam quod damnat Augustinus tanquam ab homine schismatico, & contra omne ius factum; tu auctoritate Augustini probas. Neq; enim si quis rebellis & seditiosus prouocat à regio tribunali, ideo prouocatio talis censeri debet licita; cum facta improborum & seditiosorum non faciant legem. Deinde quam appellationem nec ipse Constantinus ausus est admittere, tu quasi probatam à Constantino adducis. Ita enim ibidem Augustinus; *Quia*, inquit, *Constantinus, non est ausus de causa Episcopi iudicare; eam discutiendam atq; finiendam Episcopis designauit. Quod & factum est in urbe Roma, presidente Melchiade Episcopo illius Ecclesie cum multis collegis suis. Qui cum Cæcilianum innocentissimum pronunciaffent, & Donatum qui schisma Carthagini fecerat, sententia percussissent, iterum vestri ad Imperatorem venerunt, & de iudicio Episcoporum, à quo victi fuerant murmurauerunt. Quomodo enim potest malus litigator laudare iudices, quibus iudicantibus victus est? Verumtamen Clementissimus Imperator alios iudices Episcopos dedit apud Arelatum Gallie ciuitatem, & ab ipsis vestri ad ipsum Imperatorem appellarunt. donec etiam ipse causam cognosceret, & Cæcilianum innocentem, illos calumniosos Imperator non pronunciarer.* Hæc Augustinus. Ex quibus habes, Zaboroui, primum Imperatorem non esse ausum de causa Episcopi iudicare; sed eam remissile

Nemo, nisi perduelis, à Rom. Pont. prouocauit.

Imper: non ausus iudicare Episcopi

De ordinatione Sacerdotum

ad Romanum Pontificem. deinde agnouisse Imperatorem forum Africanis Episcopis apud Romanum Pontificem; neq; Romano Pontifici suam auctoritatem delegasse, cum nullam in se auctoritatem ad id agnoscens non fuerit ausus de causa Episcopi iudicare. tertio, Appellationem à Pontifice Romano ad Imperatorem non legitimam appellationem, sed murmurationem secundum Augustinum fuisse. quarto, Imperatorem alios Episcopos iudices assignasse, non ad retractandam Romani Pontificis sententiam; sed ad confirmandam & magis aduersarios conuincendos, qui toties & in omni iudicio damnati essent. quo etiam modo & ipse tandem coactus est causam cognoscere; non vt Episcoporum iudicium retractaret, aut corrigeret (non enim audebat de causis Episcoporum iudicare, nec in se eam potestatem agnoscebat) sed vt Imperatoria auctoritate interposita, quod Episcopus Romanus & alij Episcopi iudicauerunt, ratum faceret: & tandem terminaret; ac executioni mandaret. Vides igitur, Zaborou, quam tibi non succedat tua contra Romanum Pontificem probatio, etiam si multas falsitates in auxilium aduoces. Vos enim nihil probare potestis, si vobis integrum non fuerit aliqua falsa veluti condimenta vestrae veritatis in praesidium aduocare.

Quartum Argumentum

Primas in Ecclesia pro synodorum indictione nulli supplicare debet. Atqui Papa pro synodorum indictione Imperatori supplicauit. vt patere ait de Liberio Papa, qui in causa Athanasij exulantis postulauit à Constantino Imperatore Synodum, *apud Theodoretum libro 2. cap. 16.* & de Leone Papa, qui ibidem Concilium cogi ab Imperatore Theodosio supplicauit *in Epistola 9. ad Theodosium Augustum.* Papa igitur Primas in Ecclesia non fuit. Futile sanè argumentum. Nam si Maiorem ita intelligat, vt non liceat Pontifici auxilium brachij secularis ad agendum Concilium inuocare, errat. quidni enim Imperatoria potestas, quæ ad rebelles coercendos & impediendos Concilij congregationem & progressum in officio continendos valet plurimum, adhibeatur? Hoc verò modo Pontifices ab Imperatoribus cogi Concilia postularunt: non quòd potestatem Ecclesiasticam & Spiritualem, quam Christus Ecclesiae reliquit, ad cogenda Episcoporum Concilia Imperatoribus tribuerent: sed vt eorum seculari ope securi à rebellibus & pacem impediendis essent. Alioqui constat ex Damaso paulò antè citato Romani Pontificis proprium ex diuina institutione esse Concilia per vniuersam Ecclesiam indicere & eadem confirmare.

*Auxilium
Pontif: Ro:
Imperatoris
implorat si-
ne preiudi-
cio sue au-
toritatis.*

confirmare, & approbare: & Concilia generalia in suis ad Romanum Pontificem Epistolis agnoscebant, se mandato literarum Apostolicarum, ad Concilium conuenisse, vti ex actis Conciliorum manifestum est.

Quintum Argumentum.

Primati non potest à quoquam obsistī; nec is iudicium ad Concilium deferre debet. Atqui Papa cūm ei obsisteretur iudicium ad Concilium detulit. Primas igitur Papa in Ecclesia non fuit. Minorem probat Innocentij Papæ exemplo, qui Chrysostrum & Theophilum depositum suæ Ecclesiæ restitui volens, iudicium eorum Concilio commisit. Quam infirma tantæ rei probatio, & quæ tota in caput Zaborouij recidit. Nam imprimis primati à nullo obsistī posse de iure, verum est; de facto autem ab omnibus rebellibus obsistitur sicut & Deo. Atqui Pontifici de iure obsistere aliquem potuisse nec probat Zaborouius, nec probare potest. Nam hoc ipsum Innocentij exemplum ostendit illos omnes, qui decreto Innocentij restiterunt, id iure non fecisse, quia propterea ab Innocentio excommunicati fuerunt, vnâ cum Imperatore Arcadio & Eudoxia vxore eius, quod restitutionem Chrysostrum permittere noluerunt. Deinde multis modis hoc Chrysostrum exemplum causam Zaborouij euertit. Nam imprimis Chrysostrum à Theophilo cum concilio multorum Episcoporum è sua sede pulsus ad Romanum Pontificem tanquam ad ordinarium Episcoporum iudicem confugit; ab eoq; petiit, vt suâ qua pollebat auctoritate sententiam Theophili irritam decerneret. Quamuis autem, quæ erat ipsius bonitas, pro inimicis supplicaret, ne à Romano Pontifice excommunicarentur; tamen hac ipsa deprecatione agnouit Chrysostrum in Episcopo Romano esse summam in alios Episcopos etiam Orientales iudicandi & excommunicandi potestatem. Patet id ex Epistola prima & secunda Chrysostrum ad Innocentium. Deinde cum Innocentius Orientalibus Episcopis sibi renitentibus non solum non cessit, sed etiam vnâ cum Imperatore & Imperatrice excommunicauit: an non suam potestatem in Episcopos & Concilia manifestè ostendit? Quæ sententia non pro irrita fuit habita sed valida, donec iuridicè excommunicatio tolleretur. Tandem cūm Innocentius per Concilium remedium adhibere voluerit, non ob defectum potestatis id fecit, sed quia multò facilius per multos Episcopos congregatos negotium accommodari potuit. quibus decreti sui executionem commisit.

*Perduelles
soli restite-
runt Ponti-
fici Rom.*

De ordinatione Sacerdotum

Sextum Argumentum.

Si Papa vnum Monachum ex aliena Diœcesi pellere non potuit (Leo enim Papa, *Epistola 46.* supplicat Imperatrici Pulcheriæ, vt Eutychem ex Diœcesi Constantinopolitana in remotiora loca pellat) sequitur illum primatem non fuisse. &c. O egregium argumentum! Etenim si Rex rebellem aliquem multorum potentia fretum eiicere ex Regno non potest, num idcirco Rex esse desinet, & iure summo ac potestate suprema carebit? Deinde primatus Papæ est Ecclesiasticus, ratione cuius summam in vniuersalem Ecclesiam potestatem habet, qua potestate quia tum in Eutychem vsus est, cum eum de Ecclesia per excommunicationem eiecit; summam in illum potestate non caruit. Eiicere verò eundem è Regno ad regalem & Imperialem potestatem spectabat. Quare merito eam inuocare in auxilium potuit Pontifex sine villo suæ spiritualis & Ecclesiasticæ potestatis præiudicio.

*Eiicere quæ
è Regno a-
lieno Pont-
auctoritate
sua non po-
test.*

Septimum Argumentum.

Si Papa inuito & reluctante Episcopi alij deponerentur: alij functi sunt suo officio; sequitur Papam primatem non fuisse. Sed & hoc argumentum ineptum est. Quoties enim legitimo Principi rebelles per vim obsistunt, & potestatem illius impediunt, nunquid propterea ille definit esse summus Princeps? Ostendere debuit Zaborouius, non solum id factum esse, sed iure factum esse. quod cum non ostenderit, nihil quod ad rem pertineat probasse censendus est. Porro ius habuisse semper Pontificem Romanum Episcopos deponendi & statuendi, non solum Damascus ante mille trecentos annos ex diuina institutione deducit; sed & Concilia, tam generalia, quam provincialia plurima agnouerunt. ex quibus aliqua paulò ante citauimus: sancti quoque Patres idem confessi sunt. denique praxis perpetua Romanorum Pontificum idem docuit. Quare licet vi multa facta sint contra Pontifices in hoc genere nobis tamen non hoc agitur, quid vi & temeritate fiat; sed quid iure fieri debeat. Cyprianum verò falso adducit Zaborouius quasi ius Romano Pontifici in deponendis & statuendis Episcopis negaret. Clarissimè enim *lib. 3. Epistola 13. ad Stephanum Papam*, supplicat vt statuatur quis in locum Martiani iustituendus sit. Et *lib. 1. Epistola 4.* de Basilide, quem Stephanus Papa in Episcopatum restituit, sic scribit; *Non tam culpandus est ille (Stephanus) cui negligenter obreptum est: quam hic (Basilides) execrandus, qui fraudulenter*

*Perduelles
nil derogat
auctoritati
legitime
sua peruicax
666.*

Aulenter obrepfit. Non igitur Cyprianus arguit Stephanum Papam ob usurpatam potestatem, quasi restituere Episcopum de iure non potuerit: sed quod male fuerit de re gesta à Basilide informatus. De Chrysoftomi restitutione paulo ante diximus. De Flauiano quoque Antiocheno Episcopo à Damaso Papa deposito constat, eum non prius Episcopatu fungi potuisse, quam Romanus Pontifex consensisset, ad quem etiam legatos misit. Nam & Imperator Theodosius maximus eius promotor iussit eum Romam pergere ad causam dicendam; & Theophilus Alexandrinus per legatos apud Romanum Pontificem pro Flauiano intercessit, ut refert Socrates *5. Histor. Cap. 15.* Et Theodoretus *5. Histor. Cap. 23.* Quare falsum est, quod scribit Zaborouius eum contra voluntatem Romani Pontificis Episcopatu functum esse. Et sanè hæc omnia contra Zaborouium ostendunt summum fuisse ius & potestatem in Romanis Pontificibus ad deponendos & statuendos Episcopos. Quorsum enim tantum in ea re laborassent Imperatores, Episcopi, Concilia integra, te nullum verum ius, talia agendi Romano Pontifici competeret, ita ut hæc ipsa, quæ contra nos producit Zaborouius, ipsi sunt met confodiant.

Octauum Argumentum.

Papa inuito & per legatos suos reclamante Concilia canones suos condiderunt. Non igitur Papa primas fuit. At nunquam Concilia canones ullos condiderunt quibus Romanum Pontificem ius & potestatem in vniuersam Ecclesiam, ratione cuius ad illum vndiq; recurri possit, non habere declararent, imò eam sæpe agnouerunt ut ostensum est: sed quòd recursum ad Papam moderatum esse cuperent, ne immediatorum Episcoporum auctoritas vilesceret, & licentia in multis propter faciles appellationes augetur, quos canones cum egerent non vi & potestate contra Romanum Pontificem egerunt: sed humiliter supplicarunt suis postulationibus deferri, & Romanum Pontificem aliquantum suo iure cedere. Sciebant enim tales canones nullum valorem habituros, nisi à Romano Pontifice confirmarentur: quod de multis Conciliis Africanis supra ostendimus & præcipue de Concilio illo Africano, cui interfuit & subscripsit Augustinus; quod suorum canonum approbationem humiliter ab Innocentio Pontifice postulauit. Alioqui cum Concilia prouincialia aliquid temere contra Romani Pontificis sententiam agebant, irritum id erat & inane. & auctores pœnis Ecclesiasticis à Romano Pontifice puniebantur: approbante factum vniuersa Ecclesia, & nemine Pontificem usurpatæ potestatis

*Temeritas
aliena ius
alterius non
potest tollere.*

De Ordinatione Sacerdotum

testatis accusante. Sic in negotio de rebaptisandis hæreticis Cypriani tempore cū Pontifici plusquā 70. Episcopi in Concilio congregari parere nolent, ab eodem condemnati fuerunt; vniuersa Ecclesia factum, & sententiam Pontificis approbante. Quo etiam modo in Concilio Chalcedonensi id quod orientales de paribus Priuilegiis Constantinopolitani cum Romano Pontifice vserunt *actione 16.* reclamantibus legatis summi Pontificis, nunquam vllum robur habuit, Leoque Pontifex Concilium Chalcedonense solum quo ad explicationem Fidei approbavit, vti ipse de se testatur. Et sanè si in Republica tumultus aliqui fiant subditorum contra legitimi Principis potestatem, & leges aliquæ approbandæ vi & minis extorqueantur à Principe: nemo factum eiusmodi probauerit, & pro argumento contra ius legitimi Principis produxerit. Quare neq; facta per tumultum & conspirationes contra Romani Pontificis ius & potestatem à Christo institutam & vniuersa Ecclesia approbatam, in cuius etiam vsu & possessione semper fuit Pontifex, quidquam apud sapientes rerum estimatores valere debent. Semperq; spectandum est, non quid per vim fiat; sed quid iure fieri debeat; in quod toties impingit Zaborouius,

Nonum Argumentum.

Si Papa fuit subiectus Imperatori, non fuit ergo primas ratione potestatis. At per te absurdum est potestatem spiritualem subiici seculari, pastores ouibus, animam corpori. Si Christus Petro eiusq; successoribus dedit potestatem soluendi & ligandi, etiam Imperatores: & pascendi omnes oues, inter quas sunt etiam Imperatores; quomodo dici potest iudices iis quos iudicant subiectos esse, pastores ouibus? Quod si Pontifices suam potestatem in Imperatores sæpe exercuerunt ipsos excommunicando: si item ipsi Imperatores agnouerunt non semel se non habere ius Episcopos iudicandi, vt de Constantino Magno, & Basilio Imperatore. vt constat partim ex Ruffino *10. Histor: cap: 2.* partim ex Actis 8, Synodi: quomodo asseri potest Romanum Pontificem Imperatoribus esse iure subiectum? At videamus quibus documentis tantum paradoxum confirmet Zaborouius, nempe fabellis mendacibus. Ait primum Imperatores olim probasse vel improbasse electionem Papæ. At si hoc aliquando ab ipsismet Pontificibus alicui Imperatorum concessum fuit ad sedandos tumultus, qui illis temporibus in electione Pontificum oriebantur, nunquid inde sequetur Imperatorum auctoritatem maiorem fuisse Pontificia? Si ita est, omnes electores Imperatoris erunt potestate superiores Imperatore, & electores

1.
2.
Pontif: Ro:
auctoritas
maiorquàm
Imperatorū.
3.
4.
5.
Imperatoribus ius ratã
habendi le-
ctionem Põ-
sificum ipsi
Pontifices
fecere.

electores Regum ac Principum erunt superiores Regibus ac Principibus quos elegerunt. quo quid absurdius? Nonne te pudet, Zaboroui, tam inepte argumentari? Adde si suam electionem Pontifices subiecerunt Imperatoribus, quod illorum temporum necessitas exagebat, num ideo personas suas, & officium subiecerunt?

Secundo ait, Papam accersitum coram Imperatore comparere debuisse, vt probat exemplo Liberij coram Constantio Imperatore comparente. At, Zaboroui, semper eadem oberras chorda, cum ea quæ per vim facta sunt, præsertim ab hæreticis Imperatoribus, qui omnem auctoritatem Romanorum Pontificum contempserunt, tu pro lege adducis. Ineptum te Iurisconsultum, qui ex facto ad ius argumentari consueuisti ineptissima apud omnes Iurisperitos argumentandi forma. alioqui quicumq; te per vim domo tua expelleret, is eo facto te nullum ius in domo tua habere euinceret. Non nego igitur malos aliquos Imperatores potentia elatos insolentius cum Pontificibus egisse, & illos sibi inique & per vim subiicere voluisse: at pientissimi Imperatores nunquam id attentare ausi sunt, & disertè docuerunt sibi iudicium in Episcopos non competere. quod ex professo Nicoláus Papa in epistola ad Micháelem multis testimonijs confirmat; nempe pios Imperatores nunquam Pontificibus imperasse; sed obsecrasse solum vt patres, si quid ab eis fieri voluissent.

*Vis non est
lex.*

Tertio ait, Papam pro arbitrio Imperatoris iudicem delegatum fuisse, vt exemplo Melchiadis in causa Donati patere ait. At falsum id esse iam supra ex Augustino probauimus. Non enim Imperator suas vices & potestatem Damaso delegauit: sed cum ad suam potestatem tale iudicium pertinere non posse videret, ad competens iudicium Pontificis totum remisit. neq; verò postea nisi inuitus causam à Pontifice iudicatam cognoscere voluit: & non nisi ad magis conuincendos aduersarios, Augustino ipso teste. Nihil igitur rem Zaboroui iuuat hoc exemplum; sed euertit potius & iugulat.

*Imperator
non instituit
iudicem
Pontificem
Romæ*

Quarto ait, pro indictione conciliorum à Papa Imperatoribus fuisse supplicatum. Ita quidem ad inuocandum seculare auxilium, non verò ad tribuendam illis Ecclesiasticam, indicendorum conciliorum potestatem factum esse supra ostendimus.

Quinto ait, Papas ab Imperatoribus aliquando fuisse depositos. At quis non videt non nisi iure lupino & abusu potestatis id factum esse? Pontifices potius iure sibi à Christo concessio ligandi & soluendi & excommunicandi vsos in puniendis & excommunicandis Imperatoribus.

Sexto ait, Papas olim Imperatorem dominum suum agnouisse, quòd Gregor. lib. 4. Epistol. 31. dominum eum vocat. Tamné rudis es, Zaboroui, vt nomen honoris cum potestate confundas? alioqui verendum est, ne si quis te honoris vel ciuitatis causa dominum appellet, te illico dominum ipsius putes.

De ordinatione Sacerdotum Decimum Argumentum.

*Pontifex Ro.
& collega, &
Princeps, &
pater, &
frater diuer
saratione.*

Si Papa frater, collega, cœpiscopus caterorū Episcoporum fuit, primas in Ecclesia esse non potuit. At nimis futile argumentum, quod iam supra dilutum est. Etenim sicut Christus & Pater noster est, & Dominus diuerso respectu, ita & Papa & cœpiscopus dici potest, & Princeps Episcoporum. nam propter ordinem Episcopalem Cœpiscopus; propter verò summam in Episcopali ordine dignitatem, & in alios omnes Episcopos potestatem, summus Pontifex, Pater Patrum, Episcopus Vniuersalis dicitur, quibus titulis à variis conciliis appellatus est. vt supra ostendimus. Cum igitur, Zaboroui, decem tuis argumentis primatum Pontificis Romani expugnare nō potueris, hoc vnū effecisti, vt te tuosq; nihil solidi cōtra primatū summi Pontificis habere omnes intelligāt. Tam enim leuia in mediū produxisti: vt quiuis vel mediocriter rerū peritus ea vno spiritu dīlire possit. Præter enim æquiuationes, falsas narrationes, ineptas illationes, continent nihil.

*Docere ea-
pse nō est es-
sentiale Pō-
tificauui.*

Ac ne quid tibi ad ineptitudinē deesser, vltimo loco adiecisti plenum ignorantie argumentum, quo hodiernum Pontificem non tantum primatis, sed nec Episcopi quidem legitimi nomine dignandum esse efficere niteris. quod præcipua & essentiali virtute veri Episcopi careat, quæ est velle & posse docere, & sacramenta rite administrare. Etenim si de officio docendi loquaris id essentialē esse Episcopo vti nemo negat: ita si de actu docendi intelligas, nemo tibi sapiens assentietur. Nosū enim sapientes actū officij nō pertinere ad essentialē officij, sed esse effectū quendam & partem ipsius. abiurdumq; est dicere effectum esse de essentiali suæ causæ. alioqui sequeretur eum, qui ab actu officij aliquando desistit, ab officio decidere & officij dignitatē perdere. Etsi igitur, qui officio suo vel non fungitur, vel negligenter fungitur merito culpandus est: non tamen eo ipso officij dignitatem amittit. Quocirca non nisi inepte probas Pontificē, si officio docendi nō fungatur nou esse verum Pontificem. Aliud est enim esse verum Pontificē, aliud bonum & officio suo rectē fungentem: malusq; Pontifex verē Pontifex est. quia verē officium gerit; nec dignitatem suam amittit; licet quia officio suo non fungitur malus Pontifex est. Hæc igitur est prima tua ignorantia qua officij essentialiam cum eius actu & functione confundis.

*Docere non
est solūm ex
suggesio.*

Altera est, quod quid sit docere in Ecclesia non intelligis. Videris enim docendi munus ambona definire; vt qui ex ambona populo non prædicat, docere minime censeatur. Ea enim ex causa Romanum Pontificē docere negas, quod nō conduceretur ex ambona ad populū. At si intelligeres illum multo magis in Ecclesia docendi munus exercere, quam prædicatorum quempiam, à tali calumniā abstinere. Etenim præcipuum in Ecclesia docendi munus est fidem explicare, quæstiones Fidei definire, hæreses condemnare, veram à falsa doctrina discernere, dubia

circa Scripturas & verum earum sensum exponere, traditiones Apostolicas veras indicare. Quod verò ad mores atinet, dubia & difficultates ad conscientias spectantes declarare: quid secundum Deum licitum sit, quid non, docere; vt omnia secundum ordinem in Ecclesia fiant præscribere; pœnas delinquentibus assignare; ad Pœnitentiam & Sacramentorum vsum propositis etiam Indulgentiis populum Christianum inuitare. Hæc verò omnia per se ipsum Romanus Pontifex cum quotidie faciat, an ne tibi docere vniuersam Ecclesiam non videtur? idq; magis quam vllus alius. Nam Pontificis doctrina ad vniuersam Ecclesiam pertinet; aliorum verò ad aliquem exiguum cœtum. Doctrina Pontificis ipsos etiam concionatores instituit, qui vt sanam doctrinam populo communicent à Pontificis declaratione & doctrina dependent.

*Multipliciter docet
Pont: Ro.*

Cum verò Bellarminum rides dicentem, Pontificem curare ab aliis Prædicatoribus doceri populum, hac enim ratione ais etiam centenariam anum posse agere Romanum Pontificem, possit enim tales habere, per quos officium docendi subiret, nec quid rideas intelligis; nec responsonem Bellarmini assequeris. Etenim Bellarminus nec docendi officium in Ecclesia subire potest, vetante Paulo mulierem in Ecclesia loqui: nec potest ex officio instruere prædicatores, illosq; docere, quid docere debeant; multo minus res Fidei definire; & falsã à vera doctrina pro tota Ecclesia ex officio discernere & diiudicare. Hoc verò modo Pontifex per Prædicatores quos prius ipse dicto modo instruxerit & docerit, docet postea populum tanquam per sua instrumenta. Frustra igitur conuasas varia Patrum testimonia, quibus asseritur munus docendi Episcoporum proprium esse: vt si illud negligent officio suo minimè satisfaciant: verum in nunquam requirunt vt Episcopus per seipsum omnes immediatè doceat; sed posse etiam & debere suam doctrinam per Prædicatores ad populum transmittere. Hi verò solum pastores per suos vicarios docentes populum damnantur, qui relictis veris pastorum officiis, alia eaque secularia negotia tractant, hi enim officio suo minimè satis faciunt, Pontifices verò Romani dum in prædicando sibi vicarios substituunt; ab officio verò pastoris non desistunt. Nam & vniuersam Ecclesiam suis quotidianis responsis in Fide & moribus instruunt: & quid Prædicatores docere populum debeant præscribunt. Quare in ipsa Prædicatorum substitutione docendi munere pastoralis funguntur. Vide igitur, Zaboroui, quàm petulanter & temere contra Romanum Pontificem, cuius Reges quoq; & Imperatores, ac vniuersus Christianorum cœtus auctoritatem venerantur, eiq; se humiliter subiiciunt, linguam & calumiam strinxeris nullò respectu tantæ dignitatis habito: neq; tuis rationibus, vt in tanta re par erat, bene expensis. Det tibi Deus in posterum sanio rem mentem. ego verò consilium do; vt, quæ in lucem vnquam editurus es, magis ad lucernam expendas: & solidioribus rationibus instruas, ne apud doctos plus perdas quàm ac-

*Bellarminus frustra
videtur à
Zaborouio,*

Fabula de velo ab Epiphânio con- scisso, in quo pictura Christi, aut alterius Sancti continebatur.

CVM fabulis delectetur Zaborouius: easq; pro argumentis in suæ causæ sub-
sidium adducat: operæ pretium iudicauit; si tam insignem fabulam ab ad-
uersariis confictam, & assutam ad finem epistolæ Epiphani ad Ioannem Ieroso-
lymitanum, quasi Epiphanius. velum quoddam præ templi foribus pendens, &
Christi vel alicuius Sancti imaginem referens, religione ductus sustulerit, & con-
sciderit, manifestissimis documentis refellerem: vti eam refellunt, Baronius *in*
anno Christi 392. Bellarminus lib. 2. de imaginibus Sanctorum cap. 9. Cornelius
Shuldingius in confessione Hieronymiana tomo. 4. cap. 9. Ac inprimis illud argu-
mento est, quod Epiphanius cultum sacrarum imaginum pro errore vel hæresi
nunquam habuit, vti hæc fabula mentitur. Cum enim in libro de Hæresibus om-
nes hæreses ad sua vsq; tempora sigillatim enumerauerit; in eum numerum pro-
culdubio eam quæ est de cultu sacrarum imaginum retulisset, si eam hæresim vel
errorem contra Fidem existimasset. maxime si, vt fabula narrat, ipsemet manibus
suis imagines demolitus est. Cum igitur nihil tale in catalogum hæresum retule-
rit, certissimum argumentum est; illum cultum sanctarum imaginum, quem
in Ecclesia vsitatum non ignorabat, pro errore contra Fidem non agnouisse. Quo
argumento vsi sunt Patres in 2. Nicæna Synodo *act. 6.* vt Epiphanium à simili
calamnia liberarent. Deinde cum Iconomachi omnia Epiphaniij testimonia dili-
gentissime explorarent, vt eum ad suam sententiam & contra imagines pertrahe-
rent: ita vt etiã falsos quosdam libros nomine Epiphaniij producerent: huius ta-
men fabulæ, quæ maxime illis patrocinari poterat quoquo modo, nihil prorsus
meminerunt. Meminissent proculdubio si tale quid in scriptis Epiphaniij conten-
tum fuisset; cum & maxime illustre id esset Epiphaniij contra imagines testimo-
nium facto eiusdem comprobatum; & in Epistola ad magnum virum, hoc est
Ioannem Ierofolymitanum scripta, & à Sancto Hieronymo in latinum conuersa
contineretur; quæ epistola cum manibus omnium tereretur, propter plurima eius
exemplaria quæ vt ait Hieron. *epistola 101.* certatim Palæstinæ rapiebantur, vel ob
meritum auctoris, vel ob sermonis elegantiam. Quomodo igitur nostri Euan-
gelici tam lynceos oculos post millē ducentos annos habent, vt eam fabulam,
quam omnes Iconomachi prisca illis temporibus summo studio & inquisitione
facta videre non poterant, ipsi post tot seculâ viderint. Ex quo etiam patet, se-
culum illud vetus hanc fabulam prorsus ignorasse. nam & in Nicæna synodo,

*Epiphanius
non putat aut
hæresim esse
imaginum
veneratio-
nem.*

*Fabulosum
est ab Epi-
phanio ima-
gines sacras
discerptas
esse.*

i.

que 400 post Epiphanium annis habita est, nesciebatur; etiam si magna disquisitio fieret vti dictum est; & Gregorius primus Sereno Massiliensi id obiecit, quod ante illum nullus sacerdos cultum sacrarum imaginum damnaret. Ita enim habet in lib. 9. Epist. 9. *Dic, frater, à quo factum sacerdote aliquando auditum est, quod fecisti? Si non aliud, vel illud te reuocare debuit, ne aliis fratribus despectis solum te Sanctum esse crederes sapientem.* Si igitur S. Gregorio credimus, nullus Sacerdos ante Serenū, hoc est ante sua tempora, imagines confregisse credendus est.

Tertio; S. Hieronymus hanc Epiphaniij epistolam ipse latinam fecit. cuius summa capita cum recenset, nullum de cultu imaginum ponit, quod tamen, cum sit longe diuersum à reliquis, posuisset. Nam & in libro de optimo interpretandi genere duo tantum eius argumenta ponit: alterum, quod aliquos Ioannis Ierosolymitani errores reprehendat: alterum, quod amice ad meliora cohortatur; & reprehensionis libertatem, ne offendatur, deprecatur. In Epistola etiam ad Pamachium aduersus Ioannem Ierosolymitanum omnia capita Epistolæ Epiphaniij à Ioanne Ierosolymitano oppugnata recenset, & defendit, nullâ talis fabulæ factâ mentione. Et verò si Ioannes Ierosolymitanus Epiphanium tantopere reprehendit, quod in illius diœcesi ordinare presbyterum absq; eius scitu fuerat ausus, quomodo dissimulasset quod in ipsius diœcesi imagines publicè in Ecclesia propositas demolitus fuerit? Cum ergo neq; Ioannes id Epiphanio obiecerit; neq; Hieronymus inter obiecta à Ioanne recensuerit, indicio est nihil tale in illa Epiphaniij epistola contentum fuisse, sed ab architectis mendaciorum, quales fuerunt semper hæretici, affectum & assutum esse.

Quarto, si ea de cultu imaginum Epiphaniij sententia fuisset, quam fabula testatur; cur vtiq; Epiphaniij discipuli post obitum ipsius, vt constat ex Concilio Nicæno 2. act. 6. templum in honorem ipsius & sub eius nomine exædificarunt, & in eo plurimas imagines & picturas, inter quas etiam vnam ipsius Epiphaniij esse voluerunt, collocarunt? num quis mentem & doctrinam Epiphaniij melius quam ipsi eiusdem discipuli comprehendisse putandus est? aut honorem se magistro suo præstitisse credissent, si quæ illè maxime ex Ecclesiâ exturbabat, illi in Ecclesiam inferrent?

Quinto, quam incredibile est Epiphanium in aliena diœcesi cultum imaginum abrogare voluisse; cum in propria sua diœcesi, hoc est in Cypri Ecclesiis, eum cultum pateretur. Testatur enim S. Ioannes Damaſcenus in oratione 1. de imaginibus, Cypri Ecclesias plenas imaginibus ad sua vsq; tempora fuisse. Ex his itaq; omnibus perspicuum est fabulam hanc verè fabulam esse; quam ignorarunt, & Epiphanius, & concilij Nicæni Patres, & Hieronymus, qui eam Epistolam latinam fecit; ac aduersus Ioannem Ierosolymitanum defendit; & deniq; discipuli eius, ac omnes Cypri Ecclesiæ, sed recens à nouatoribus affectam & assu-

2.

3.

4.

*Hieronymo
ignotum id
factum.*

5.

6.

*ignotum E-
piphaniij di-
scipulis.*

7.

*In sua diœ-
cesi in Cypri
passus ima-
gines Epi-
phanus.*

tam esse. Quare licet nunc habeatur in tomis Hieronymi Basileæ impressis, habetur tamen tanquam spuria, & assuta, non tanquam legitima & vera; cum toti antiquitati fuerit inaudita.

Fabula de Fæmina Papa.

NO N est fabula in mundo, quæ magis fabula dici possit: quæquæ minus veri similitudinis in omnibus habeat, quàm ista de fæmina pontifice. Quid enim hic non fictum? auctor, locus, tempus, & reliquæ circumstantiæ. nam quis fabulæ primus auctor? Martinus Polonus, qui quadringentis post annum istius ficti Pontificis annis vixit; primusque è scriptoribus eius mentionem fecit, cæteris omnibus rerum Ecclesiasticarum per 400 annos scriptoribus tacentibus. Vnde verò hanc historiam mutuatus est? num ab aliquo fide digno historico? Minimè. Ait enim; *Fertur*. ostendens se non ex aliquo probatæ fidei auctore, sed ex incerto populi rumore, qui omnium fabularum fons est, totam historiam accepisse. Tota igitur historiæ huius veritas & certitudo, concidit, cum nulli certæ auctoritati innitatur. Quocirca frustra Zaborovius numerum scriptorum recentiorum colligit, qui cum nullum alium historiæ auctorem præter Martinum Polonum proferant, etiamsi innumeri essent, maiorem fidem non merentur, quàm vnus Martinus Polonus. Testimonium enim multorum ab vno deriuatum pro vno tantum in iure testimonio habetur. Cum verò Martinus ipse suo testimonio fidem derogauit, asserens se ex rumore vulgi historiam desumpsisse; ea ratione omnibus qui ipsum incautè sequuti sunt auctoribus fidem omnem abrogauit. Certè si quis falsis rumoribus ciuitatem impleat; & innumeros habeat qui ex ipso idem affirmet; nemo sapiens rerum æstimator multitudinè illa narrantium commouebitur, postquam didicerit, eos ex vno incerto narratore id totum accepisse. Neque verò solum Martinus à nullo bono auctore historiam illam accepit; sed nec accipere potuit. Nam per totos quadringètos annos ab isto ficto Pontifice tot scriptores rerum Ecclesiasticarum fuerunt; imò & illo ipso tempore quo fingitur ista fæmina fuisse: nullus tamen ne vno quidem verbo talem historiam indicauit. Nam Anastasius Bibliothecarius, & Ado Episcopus, qui tempore ficti istius Pontificis vixerunt, & Pontificum sibi succedentium seriem diligenter descripserunt, nullam talis Pontificis mentionem fecerunt; sed nec alij per totos 400 annos Ecclesiasticæ historiæ scriptores; quam proculdubio non omisissent, tum ad seriem Pontificum texendam; tum quia res tam notabilis nulla dissimulatione regi vel supprimi potuisset. In Sigeberto quidem, & Mariano Scoto, qui antiquiores Martino fuerunt, inuenitur Ioannes fæmina, sed non nisi in recens

*Fabula de
Papa fæmi-
na primus
auctor Mar-
sinus Polo-
nus.*

*qui tamen
eam non af-
firmavit.*

*scriptori-
us cui illi-
s ignota.*

*Sigebertus
Marianus*

Fabula de Fæmina Papa:

47

ænis impressis exemplaribus apud hæreticos. nam in antiquissimis manu scriptis nihil tale extat; ita vt hoc ipsum sit argumentum euidentis fabulam & confictam à maleuolo aliquo libris horum auctorum insertam esse.

*nus Scotus
eade igno-
rabam dum
vixerunt.*

Iam verò & illud quantum est fictæ fabulæ indicium, fingere aliquem extitisse, cui nec locus nec tempus assignari possit, quo extiterit, quasi extra omnem locum & extra omne tempus existere quispiam possit. Ita verò fingitur ista fæmina extitisse; nempe inter Leonem quartum & Benedictum tertium. Atqui tam Anastasius, quam Ado, qui illo tempore vixerunt, testantur Leonem quartum octo annis sedisse; eiq; immediatè successisse Benedictum tertium, non igitur reliquerunt locum inter istos Pontifices Ioanni ficto. Neq; aliter fabulam aduersarij tueri possunt, nisi contra omnem historię fidem ex annis Leonis, (quem ex omnium historicorū sententia constat octo annis præfuisse) duos annos & medium detrahendo, cum inter octo annos Leonis, & annos Benedicti nulli alij intercesserint vacantes anni, qui tribui possint huic ficto Ioanni. Quomodo igitur non fabulosum erit, Ioannem istum sedisse, cum locum inter Pontifices habere non poterit, Benedicto succedente Leoni immediatè? aut quomodo non fictum habebitur aliquem extitisse, qui nullo vnquam tempore extiterit? Neq; potest solvere Zaborouius, si dicat posse constare certò de re, etsi non constet certò de tempore. Nam in primis hic de re certò non constat, cum nullus certus auctor proferri possit, qui id absolutè affirmet. Nam & Martinus Polonus incertò affirmat, & ante illum per 400 annos nullus, nec certò, nec incertò, affirmauit. Deinde aliud est nõ constare de tempore quo quis fuerit, aliud excludi certissimè omnibus temporibus. Cum igitur ostendamus hunc fictum Papam excludi omnibus temporibus (siquidem omnia tempora singulis Pontificibus assignata ab historicis habentur) ideo rectè demonstramus eum in nullo tempore sedere in Pontificatu potuisse: impossibile enim est & contradictionem implicans, eum qui nullo vnquam tempore existere potuerit, aliquando extitisse.

*Tempus non
potest mon-
strari quo
fuerit istud
monstrum.*

Omitto alias circumstantias; quales ad ornandam hanc fabulam ab aduersariis excogitatæ sunt, cum eæ ipsæ falsitatem fabulæ demonstrent: vt de Moguntia in Anglia, quæ in Anglia nulla est: de studio Athenarum, quod illo tempore nullum fuit; de sede perforata ad explorandum sexum, quam ad hunc finem adhibitam esse nonnisi mendacissimè dicitur: de statuâ huius fæminæ, quam Pontifices non solum nõ erexissent, sed etiam ad dedecus tollendum prorsus sustulissent: constatq; illam statuam Sacerdotis gentilis puerum ducentis fuisse: de declinatione viæ ad Lateranum ad detestationem facinoris, cum ea declinatio propter anfractus viæ ad profectionis commoditatem necessario fiat. Cum igitur omnes circumstantiæ nonnisi mendaciis & calumniis constent, quis non videat eam fabulam totam ex mendaciis confarcatam esse, & omnium fabularum mendacissimam?

*Mendaciis
alienis plu-
ribus facta
ea fabula.*

Fabula de fœmina Papa.

*Mulier E.
uangelicis
verè Papa
fuit.*

dadissimam? Quanquam ea de fœmina Papa, historia, quæ nobis falsò obiicitur, verissimè nostris Euangelicis obiici potest & debet. Ii enim verissimam fœminam Reginam Angliæ Elizabetham in caput Ecclesiæ Anglicanæ constituerunt, grauis- simis pœnis decretis si quis Papatus honorem illi non deferret. Quid hic Zaborouius? Negabit illam Papissam fuisse? At si caput Ecclesiæ Anglicanæ supremum post Christum fuit, Papissa proculdubio fuit, nos enim Papæ nomine supremum Ecclesiæ caput secundùm Christum intelligimus. Quòd si extrà Angliam aliarum ecclesiarum caput non fuit, negari tamen non potest, eam Ecclesiæ Anglicanæ caput, ac proinde Papissam Anglicanam fuisse. Quàm verò nefandum est fœminam vnã rebus sacris præesse, & pro auctoritate in Ecclesia ius dicere, Ministris Christi & Ecclesiæ imperare, & omnes functiones sacras peragere; eæ enim functiones capiti supremo Ecclesiæ negari non possunt. Ea res ita indigna visa est Apostolo, vt fœminam in Ecclesia ne quidem loqui permiserit. Quod si fœmina esse caput Ecclesiæ potest, quomodo loqui in Ecclesia prohibetur? quomodo ei è suggestu in templo concionari non licebit; cum sit cæterorum Ministrorum & concionatorum caput? Si enim Ministri iussu & auctoritate ipsius concionantur, quid ni ipsa maiori ratione ius concionandi habeat? Si dicat Elizabetham ratione sui principatus in republ. omnem potestatem in Ecclesiam quoq; habuisse; reuinci facile potest multis scripturæ exemplis, quibus Pontifices Regibus ius in ea, quæ ad officium sacerdotum spectant, denegarunt. Ita enim Azarias sacerdos Oziam Regem alloquitur; *Non est tui officij, Ozia, vt adoleas incensum Domini; sed sacerdotum, hoc est, filiorum Aaron; qui consecrati sunt ad huiuscemodi ministerium Egredere de sanctuario: ne contempseris. quia non reputabitur tibi in gloriam hoc à Domino Deo.* 2. Paralip. 26. 18. Cum verò in Ecclesia Christus Sacerdotes pastores Regum esse voluerit, Reges verò oues ipsorum, vt & ligari & solui à sacerdotibus possint: an non id est ordinem à Christo institutum peruertere, Principibus secularibus, præsertim fœminis, ius & potestatem in pastores suos & Patres tribuere? Quocirca torqueat se in omnè partem Zaborouius: euadere certè vim nostri argumenti non poterit. quo potenter conuincitur Euangelicos fœminam Papam & Ecclesiæ caput habuisse.

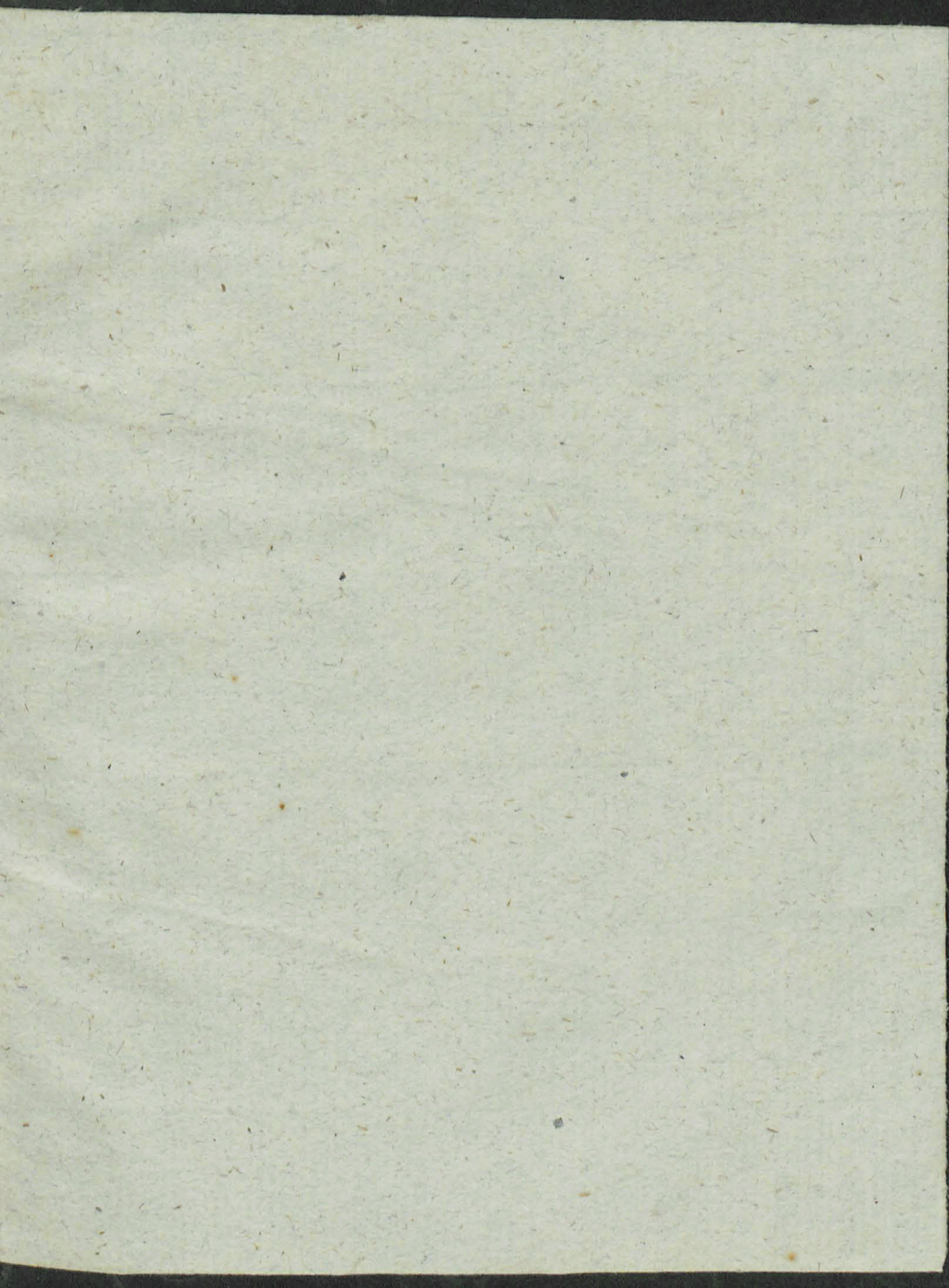
*Regno sua-
pte natura
coniuncta
non est sa-
cerdotij po-
testas.*

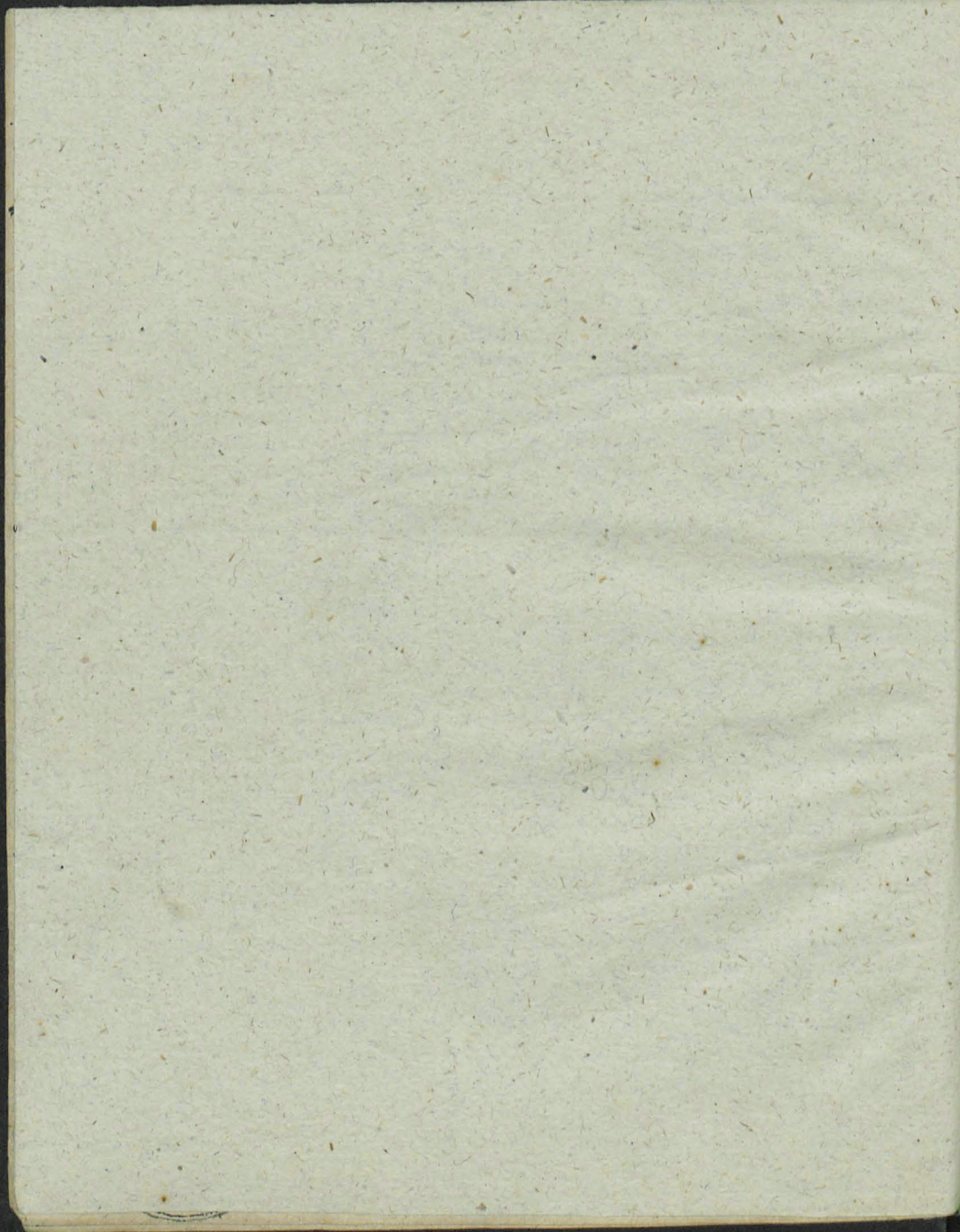
Hæc breuius fortè quàm par erat contra Zaborouiu: at si quis me respondens non adstruentis personam suscepisse animo reputet, me facile omni culpa liberabit. maximè quòd ea, quæ hic paucis perstricta sunt, ex instituto in duobus **DE NOTIS MINISTRORVM** libris contra Zaborouiu scriptis copiosè à me sunt pertractata.

AD MAIOREM D. O. M. GLORIAM.

9253
3

9253

3

